C/2025/808

11.2.2025.

P10_TA(2024)0035

ANO 2024. gada konference par klimata pārmaiņām Baku, Azerbaidžānā (COP29)

Eiropas Parlamenta 2024. gada 14. novembra rezolūcija par ANO 2024. gada konferenci par klimata pārmaiņām Baku, Azerbaidžānā (COP29) (2024/2718(RSP))

(C/2025/808)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) un tai pievienoto Kioto protokolu,

— ņemot vērā nolīgumu, ko pieņēma *UNFCCC* Pušu konferences (COP21) 21. sesijā Parīzē 2015. gada 12. decembrī (Parīzes nolīgums),

— ņemot vērā *UNFCCC* Pušu konferences 28. sesiju (COP28), Pušu konferences, kas vienlaikus ir Kioto protokola pušu sanāksme, 18. sesiju (CMP18) un Pušu konferences, kas vienlaikus ir Parīzes nolīguma pušu sanāksme, piekto sesiju (CMA5), kā arī Glāzgovas klimata paktu, kas pieņemts *UNFCCC* Pušu konferences 26. sesijā (COP26) 2021. gada 13. novembrī Glāzgovā,

— ņemot vērā *UNFCCC* Pušu konferences 27. sesijā (COP27) panākto vienošanos izveidot īpašu fondu zaudējumu un kaitējuma kompensēšanai un COP28 ietvaros izveidot pagaidu komiteju jaunā finansēšanas mehānisma darbības uzsākšanai, lai reaģētu uz zaudējumiem un kaitējumu, kā arī Santjago tīklu zaudējumu un kaitējuma kompensēšanai,

— ņemot vērā 2023. gada 21. novembra rezolūciju par ANO 2023. gada Klimata pārmaiņu konferenci (COP28) Dubaijā (Apvienotie Arābu Emirāti) ([1]),

— ņemot vērā 2024. gada 25. aprīļa rezolūciju par Azerbaidžānu, jo īpaši pilsoniskās sabiedrības apspiešanu un Dr. *Gubad Ibadoghlu* un *Ilhamiz Guliyev* lietu ([2]), un visas iepriekšējās rezolūcijas attiecībā uz Azerbaidžānu,

— ņemot vērā ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus,

— ņemot vērā 2023. gada 15. jūnija rezolūciju par ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu un sasniegšanu ([3]),

— ņemot vērā Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*IPCC*) 2018. gada īpašo ziņojumu "Globālā sasilšana 1,5 °C robežās", īpašo ziņojumu par klimata pārmaiņām un zemi, īpašo ziņojumu par okeānu un kriosfēru mainīga klimata apstākļos un sesto novērtējuma ziņojumu (AR6),

— ņemot vērā Eiropas Zinātniskās konsultatīvās padomes klimata pārmaiņu jautājumos 2024. gada 18. janvāra ziņojumu "Virzība uz ES klimatneitralitāti: progress, politikas nepilnības un iespējas" un tās 2023. gada 15. jūnija ziņojumu "Zinātniskie ieteikumi ES mēroga 2040. gada klimata mērķrādītāja un siltumnīcefekta gāzu budžeta 2030.–2050. gadam noteikšanai",

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 30. jūnija Regulu (ES) 2021/1119, ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 ("Eiropas Klimata akts") ([4]),

— ņemot vērā nesen pieņemtos ES tiesību aktus, ar kuriem ES mērķi līdz 2030. gadam samazināt neto emisijas vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni un sasniegt saistošo ES klimatneitralitātes mērķrādītāju līdz 2050. gadam (pakete "Gatavi mērķrādītājam 55 %") ir pārvērsti konkrētos politikas pasākumos dažādās nozarēs,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 6. aprīļa Lēmumu (ES) 2022/591) par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2030. gadam ("8. VRP"), kā arī Eiropas Vides aģentūras 2023. gada uzraudzības ziņojumu par progresu 8. VRP mērķu sasniegšanā un Komisijas veikto 8. VRP vidusposma pārskatu,

([1]) OV C, C/2024/4210, 24.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4210/oj.
([2]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0369.
([3]) OV C, C/2024/493, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj.
([4]) OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.

— ņemot vērā 2019. gada 28. novembra rezolūciju par ārkārtas situāciju klimata un vides jomā ([5]),

— ņemot vērā Komisijas 2024. gada 6. februāra paziņojumu "Rūpēs par nākotni: Eiropas 2040. gada klimata mērķrādītājs un ceļš uz klimatneitralitāti 2050. gadā, veidojot ilgtspējīgu, taisnīgu un pārticīgu sabiedrību" (COM(2024)0063),

— ņemot vērā Komisijas 2024. gada 12. marta paziņojumu "Klimatisko risku pārvaldība cilvēku un labklājības aizsardzībai" (COM(2024)0091),

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 24. februāra paziņojumu "Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija" (COM(2021)0082),

— ņemot vērā 2020. gada 17. decembra rezolūciju par ES stratēģiju attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām ([6]),

— ņemot vērā ANO Vides programmas (*UNEP*) 2023. gada 20. novembra ziņojumu par emisiju samazināšanas deficītu 2023. gadā "*Broken Record – Temperatures hit new highs, yet world fails to cut emissions (again)*" ("Pārspēts rekords. Temperatūra sasniedz jaunus maksimumus, tomēr pasaulei (atkal) neizdodas samazināt emisijas"), 2023. gada 2. novembra ziņojumu par klimatadaptācijas plaisu 2023. gadā "*Underfinanced. Underprepared – Inadequate investment and planning on climate adaptation leaves world exposed*" ("Nepietiekams finansējums. Nepietiekama sagatavošanās. Nepietiekamas investīcijas un plānošana saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām padara pasauli neaizsargātu") un 2023. gada 8. novembra ziņojumu par ražošanas samazināšanas deficītu 2023. gadā "*Phasing down or phase up? Top fossil fuel producers plan even more extraction despite climate promises*" ("Pakāpeniska samazināšana vai pakāpeniska palielināšana? Lielākie fosilo degvielu ražotāji plāno vēl vairāk palielināt ieguvi, neraugoties uz solījumiem klimata jomā"),

— ņemot vērā *UNFCCC* 2023. gada 14. novembra kopsavilkuma ziņojumu par nacionāli noteikto devumu (NND) saskaņā ar Parīzes nolīgumu,

— ņemot vērā Neatkarīgās augsta līmeņa ekspertu grupas klimatfinansējuma jautājumos 2023. gada novembra otrā ziņojuma "A climate finance framework: decisive action to deliver on the Paris Agreement" ("Klimatfinansējuma satvars: izlēmīga rīcība Parīzes nolīguma īstenošanai") kopsavilkumu,

— ņemot vērā *UNEP* 2023. gada 1. decembra ziņojumu "An Eye on Methane: International Methane Emissions Observatory 2023 Report" ("Uzsvars uz metānu: Starptautiskās metāna emisiju observatorijas 2023. gada ziņojums") un *UNEP* 2021. gada 6. maija ziņojumu "Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions" ("Globālais metāna novērtējums: metāna emisiju samazināšanas ieguvumi un izmaksas"),

— ņemot vērā 2024. gada marta ziņojumu par globālo metāna emisiju reģistrēšanu 2024. gadā, kuru publicējusi Starptautiskā Enerģētikas aģentūra,

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 14. oktobra paziņojumu par ES metāna emisiju mazināšanas stratēģiju (COM(2020) 0663),

— ņemot vērā stratēģiskā dialoga par lauksaimniecības nākotni ES ziņojumu par rezultātiem "Kopīga perspektīva attiecībā uz lauksaimniecību un pārtiku Eiropā",

— ņemot vērā 2021. gada 21. oktobra rezolūciju par ES metāna emisiju samazināšanas stratēģiju ([7]),

— ņemot vērā Pasaules Meteoroloģijas organizācijas 2024. gada 19. marta ziņojumu par situāciju klimata jomā pasaulē 2023. gadā,

— ņemot vērā *Copernicus* klimata pārmaiņu uzraudzības pakalpojumu un tā 2023. gada ziņojumu par klimata notikumiem pasaulē,

— ņemot vērā fosilo degvielu emisiju un rezervju globālo reģistru,

— ņemot vērā ANO Vides programmas 2021. gada 18. februāra ziņojumu "Making Peace with Nature: a scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies" ("Miera izlīgšana ar dabu: zinātnisks plāns ārkārtas situāciju novēršanai klimata, biodaudzveidības un piesārņojuma jomā"),

— ņemot vērā Starpvaldību zinātnes un politikas platformas bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu jomā 2019. gada 25. novembra vispārējo novērtējuma ziņojumu par biodaudzveidību un ekosistēmu pakalpojumiem,

— ņemot vērā Kuņminas–Monreālas globālo biodaudzveidības satvaru, par ko tika panākta vienošanās ANO Konvencijas par bioloģisko daudzveidību Pušu konferences 15. sanāksmē (COP15),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 20. maija paziņojumu "ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu" (COM(2020)0380),

— ņemot vērā 2021. gada 9. jūnija rezolūciju par ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam: atgriezīsim savā dzīvē dabu ([8]),

([5]) OV C 232, 16.6.2021., 28. lpp.
([6]) OV C 445, 29.10.2021., 156. lpp.
([7]) OV C 184, 5.5.2022., 105. lpp.
([8]) OV C 67, 8.2.2022., 25. lpp.

— ņemot vērā ziņojumu par *IPBES-IPCC* līdzsponsorēto 2021. gada 10. jūnija darbsemināru par biodaudzveidību un klimata pārmaiņām,

— ņemot vērā 2022. gada 6. oktobra rezolūciju par impulsu okeānu jautājumā: spēcīgāka okeānu pārvaldība un bioloģiskā daudzveidība ([9]),

— ņemot vērā 2023. gada 19. jūnijā pieņemto Nolīgumu, kas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas (Nolīgums par biodaudzveidību ārpus valstu jurisdikcijas),

— ņemot vērā 2021. gada 28. aprīļa rezolūciju par augsnes aizsardzību ([10]),

— ņemot vērā Eiropas Vides aģentūras (EVA) 2019. gada 4. decembra ziņojumu "Vide Eiropā – stāvoklis un perspektīvas 2020", EVA 2022. gada 8. septembra novērtējumu par Eiropas augšņu potenciālu spēcīgākai klimatrīcībai un EVA 2024. gada 11. marta pirmo Eiropas klimatisko risku novērtējumu,

— ņemot vērā 2020. gada 16. septembra rezolūciju par ES lomu pasaules mežu aizsardzībā un atjaunošanā ([11]),

— ņemot vērā 2022. gada 15. septembra rezolūciju par sausuma, ugunsgrēku un citu ekstrēmu laikapstākļu radītajām sekām: ES centienu pastiprināšana klimata pārmaiņu apkarošanai ([12]),

— ņemot vērā ANO 2023. gada 9. maija ziņojumu par ūdens resursu attīstību pasaulē "Partnerības un sadarbība ūdens resursu jomā" un 2023. gada 22.–24. martā notikušo ANO Ūdens resursu konferenci, kas bija pirmā lielā ūdens resursiem veltītā ANO konference kopš 1977. gada,

— ņemot vērā ANO Vides asamblejas 2024. gada 1. marta rezolūciju par efektīviem un iekļaujošiem risinājumiem ūdens politikas stiprināšanai, lai panāktu ilgtspējīgu attīstību klimata pārmaiņu, biodaudzveidības izzušanas un piesārņojuma kontekstā,

— ņemot vērā 2022. gada 5. oktobra rezolūciju par ūdens pieejamību kā cilvēktiesībām: ārējā dimensija ([13]),

— ņemot vērā ANO 2019. gada ziņojumu par ūdens resursu attīstību pasaulē "Neatstāt nevienu novārtā",

— ņemot vērā ANO 2024. gada ziņojumu par ūdens resursu attīstību pasaulē "Ūdens labklājībai un mieram",

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 11. marta paziņojumu "Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns. Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu" (COM(2020)0098),

— ņemot vērā 2021. gada 10. februāra rezolūciju par jaunu aprites ekonomikas rīcības plānu ([14]),

— ņemot vērā 2024. gada martā publicēto *UNEP* globālo ķimikāliju satvaru – par planētu bez ķimikāliju un atkritumu radītā kaitējuma,

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 23. novembra ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei "Atjaunināta analīze par tādu aviācijas ietekmi uz klimatu, kas nav saistīta ar CO_2 emisijām, un potenciālajiem rīcībpolitiskajiem pasākumiem saskaņā ar ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas direktīvas 30. panta 4. punktu", (COM(2020)0747),

— ņemot vērā Starptautiskās Atjaunojamo energoresursu aģentūras 2022. gada jūnija ziņojumu "2023. gada pasaules enerģētikas pārkārtošanas apskats: 1,5 °C plāns",

— ņemot vērā Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (*IEA*) 2021. gada maija ziņojumu "Net Zero by 2050 – A Roadmap for the Global Energy Sector" ("Neto nulles emisiju līmenis līdz 2050. gadam – globālās enerģētikas nozares ceļvedis") un tā 2023. gada septembra atjauninājumu "Net Zero Roadmap: A Global Pathway to Keep the 1.5 °C Goal in Reach" ("Neto nulles līmeņa emisiju ceļvedis: globālais plāns padarīt sasniedzamu 1,5 °C mērķi"),

— ņemot vērā *IEA* 2024. gada maija īpašo ziņojumu "Strategies for Affordable and Fair Clean Energy Transitions" ("Stratēģijas cenas ziņā pieejamai un taisnīgai pārejai uz tīru enerģiju" un 2024. gada jūnija ziņojumu "COP28 Tripling Renewable Capacity Pledge. Tracking countries' ambitions and identifying policies to bridge the gap" ("COP28 solījums trīskāršot atjaunīgās enerģijas jaudu. Valstu centienu izsekošana un politikas noteikšana, lai pārvarētu plaisu"),

— ņemot vērā ANO Sendai ietvarprogrammu katastrofu riska mazināšanai 2015.–2030. gadam,

— ņemot vērā ANO Katastrofu riska mazināšanas biroja (*UNDRR*) ziņojumu par Sendai ietvarprogrammas katastrofu riska mazināšanai 2015.–2030. gadam īstenošanas vidusposma pārskatu,

— ņemot vērā *UNDRR* 2023. gada globālo novērtējuma ziņojumu par katastrofu riska mazināšanu,

([9]) OV C 132, 14.4.2023., 106. lpp.
([10]) OV C 506, 15.12.2021., 38. lpp.
([11]) OV C 385, 22.9.2021., 10. lpp.
([12]) OV C 125, 5.4.2023., 135. lpp.
([13]) OV C 132, 14.4.2023., 54. lpp.
([14]) OV C 465, 17.11.2021., 11. lpp.

— ņemot vērā Pasaules Veselības organizācijas (PVO) 2023. gada 20. decembra ziņojumu par klimata pārmaiņām un veselību,

— ņemot vērā 2023. gada 15. jūnija rezolūciju par ES Globālās klimata krīzes upuru piemiņas dienu ([15]),

— ņemot vērā Kopīgā pētniecības centra 2023. gada 7. jūnija ziņojumu par klimata pārmaiņu ietekmi uz kritisko energoapgādes infrastruktūru, kas saistīta ar aizsardzību,

— ņemot vērā Padomes 2022. gada 21. martā apstiprināto Stratēģisko kompasu drošībai un aizsardzībai,

— ņemot vērā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) 2020. gada novembra Klimata pārmaiņu un aizsardzības ceļvedi,

— ņemot vērā 2022. gada 7. jūnija rezolūciju par EĀDD Klimata pārmaiņu un aizsardzības ceļvedi ([16]),

— ņemot vērā 2022. gada 25. martā ANO Sieviešu statusa komisijas 66. sesijā pieņemtos secinājumus "Dzimumu līdztiesības panākšana un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana visām sievietēm un meitenēm saistībā ar klimata pārmaiņām un vides un katastrofu riska mazināšanas politiku un programmām",

— ņemot vērā īpašā referenta 2022. gada 26. jūlija ziņojumu par cilvēktiesību veicināšanu un aizsardzību klimata pārmaiņu kontekstā,

— ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomes 2019. gada 12. jūlija Rezolūciju 41/21 par cilvēktiesībām un klimata pārmaiņām,

— ņemot vērā ANO 1989. gada Konvenciju par bērna tiesībām un ANO Bērnu tiesību komitejas 2023. gada 22. augusta vispārējo komentāru Nr. 26 par bērnu tiesībām un vidi ar īpašu uzsvaru uz klimata pārmaiņām,

— ņemot vērā 2021. gada ES stratēģiju par bērna tiesībām,

— ņemot vērā ANO īpašā referenta jautājumos par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām 2017. gada 1. novembra ziņojumu par klimata pārmaiņu un klimatfinansējuma ietekmi uz pirmiedzīvotāju tautu tiesībām un Stokholmas +50 Deklarāciju par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām,

— ņemot vērā *UNFCCC* 2024. gada 29. janvāra otro ziņojumu par jaunattīstības valstu pušu vajadzību noteikšanu saistībā ar Konvencijas un Parīzes nolīguma īstenošanu,

— ņemot vērā 2023. gada jūnija samita par jaunu globālu finansēšanas paktu rezultātus,

— ņemot vērā G20 Kopējo parāda režīma sistēmu ārpus parāda apkalpošanas apturēšanas iniciatīvas,

— ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2023. gada 15. februāra īpašo ziņojumu 04/2023 "Pasaules klimata pārmaiņu alianse plus: sasniegumi nebija pietiekami vērienīgi" un 2023. gada 26. jūnija īpašo ziņojumu 18/2023 "ES klimata un enerģētikas mērķrādītāji – 2020. gada mērķrādītāji ir sasniegti, bet maz pazīmju, ka darbības, kas vērstas uz 2030. gada mērķrādītāju sasniegšanu, būs pietiekamas",

— ņemot vērā Padomes 2023. gada 17. oktobra secinājumus par gatavošanos *UNFCCC* Pušu konferences 28. sanāksmei (COP28) (Dubaijā, no 2023. gada 30. novembra līdz 12. decembrim),

— ņemot vērā Padomes 2024. gada 14. oktobra secinājumus par gatavošanos *UNFCCC* Pušu konferences 29. sanāksmei (COP29) (Baku, 2024. gada 11.–22. novembrī),

— ņemot vērā Padomes 2024. gada 8. oktobra secinājumus par klimatfinansējumu saistībā ar *UNFCCC* Klimata pārmaiņu konferences 29. sanāksmi (COP29) 2024. gada 11.–22. novembrī,

— ņemot vērā jautājumus Komisijai un Padomei par ANO 2024. gada Klimata pārmaiņu konferenci Baku, Azerbaidžānā (COP29) (O-0010/2024 – B10-0104/2024 un O-0009/2024 – B10-0105/2024),

— ņemot vērā Reglamenta 142. panta 5. punktu un 136. panta 2. punktu,

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

([15]) OV C, C/2024/488, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/488/oj.
([16]) OV C 493, 27.12.2022., 19. lpp.

A. tā kā Eiropas Parlaments ir izsludinājis ārkārtas situāciju klimata un vides jomā un ir apņēmies steidzami apkarot un ierobežot šo apdraudējumu;

B. tā kā 2016. gada 4. novembrī stājās spēkā Parīzes nolīgums; tā kā līdz šim nolīgumam ir pievienojušās 193 valstis un ES, kas rada vairāk nekā 98 % no globālajām emisijām;

C. tā kā no ANO Vides programmas (*UNEP*) 2023. gada ziņojuma par emisiju samazināšanas deficītu izriet, ka pilnīga ar nosacījumiem nesaistītu NND, kas noteikti saskaņā ar Parīzes nolīgumu 2030. gadam, īstenošana ļautu ieturēt kursu uz to, lai pasaule šajā gadsimtā ierobežotu temperatūras pieaugumu līdz 2,9 °C; tā kā pilnīga nosacījumiem piesaistītu NND īstenošana pazeminātu temperatūras pieaugumu līdz 2,5 °C;

D. tā kā *UNFCCC* 2023. gada kopsavilkuma ziņojumā par NND ir norādīts – tiek prognozēts, ka kopējais globālais siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju līmenis 2030. gadā būs par 2 % zemāks nekā 2019. gadā; tā kā pirmajā globālajā izsvēršanā (*GST*), kas tika pabeigta 2023. gadā COP28, ir uzsvērta kritiskā nepieciešamība ierobežot globālo sasilšanu līdz 1,5 °C, lai būtiski samazinātu klimata pārmaiņu riskus un ietekmi; tā kā satraucoši strauji sašaurinās iespējas saglabāt temperatūras līmeni zem 1,5 °C robežvērtības; tā kā emisiju līmenis joprojām pieaug un emisiju samazināšanas deficīts palielinās; tā kā *IPCC* secina, ka scenārijos, kas paredz ierobežot sasilšanu līdz 1,5 °C, SEG emisiju līmenim līdz 2030. gadam ir jābūt par 43 % zemākam salīdzinājumā ar 2019. gada līmeni;

E. tā kā ir pārsniegtas sešas no deviņām Stokholmas Noturīguma centra analizētajām planētas iespēju robežām;

F. tā kā Komisijas paziņojumā COM(2024)0063 ir noteikts 2040. gada klimata mērķrādītājs; tā kā Urzula fon der Leiena kā jaunievēlētā priekšsēdētāja savās politiskajās pamatnostādnēs jaunajai Komisijai apņēmās ierosināt 2040. gada klimata mērķrādītāju;

G. tā kā 2023. gada 16. oktobrī ES un tās dalībvalstis iesniedza atjauninātu NND rādītāju, apņemoties līdz 2030. gadam samazināt savas neto SEG emisijas vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni un tādējādi turpinot būt par vienu no pasaules līderiem klimatrīcības jomā;

H. tā kā no kopējām pasaules CO_2 emisijām Amerikas Savienotās Valstis rada 24,1 %, ES27 – 16,7 %, Ķīna – 14,7 %, Krievija – 6,7 % un Apvienotā Karaliste – 4,5 %;

I. tā kā visām pusēm ir jāpieliek kopīgas pūles, lai sasniegtu globālos klimata mērķus; tā kā ES rada aptuveni 6,1 % no pasaules emisijām, tajā pat laikā ES dzīvo 5,7 % no pasaules kopējā iedzīvotāju skaita ([17]), ([18]), 17b ([19]); tā kā dekarbonizācija ir jāīsteno ne tikai ES;

J. tā kā globālās atmosfēras pētniecības emisiju datubāzes (*EDGAR*) kopējā SEG datubāze liecina, ka 2023. gadā lielākās jaunietekmes ekonomikas, piemēram, Ķīna, Indija un Brazīlija, palielināja savas emisijas, savukārt ES27 visās nozarēs SEG emisijas samazinājās salīdzinājumā ar 2022. gadu;

K. tā kā pirmajā globālajā izsvēršanā, kas tika pabeigta 2023. gadā COP28, ir uzsvērts, ka steidzami jānovērš savstarpēji saistītās globālās klimata pārmaiņu un biodaudzveidības zuduma krīzes plašākā, proti, ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanas, kontekstā, kā arī tas, cik ļoti svarīgi ilgtspējīgai rīcībai klimata politikas jomā ir aizsargāt, saglabāt, atjaunot un ilgtspējīgi izmantot dabu un ekosistēmas;

L. tā kā ūdens ir īpaši svarīgs resurss cilvēku dzīvībai un saimnieciskajai darbībai, tostarp lauksaimniecībai, kā arī ekosistēmām; tā kā pieaug ar ūdeni saistītās problēmas, tostarp ūdens piesārņojums un ūdens trūkums; tā kā ūdens ir galvenais elements, ar kuru klimata pārmaiņas ietekmē sabiedrību un ekosistēmas un otrādi, tostarp sausuma, plūdu, ūdens trūkuma un mainīgu nokrišņu tendenču dēļ, palielinoties nokrišņu apjomam un biežumam; tā kā tas pastiprina klimata pārmaiņu ietekmi un riskus attiecībā uz biodaudzveidību, ekosistēmu noturību, lauksaimniecību, uzturdrošību, enerģētisko drošību un cilvēku pamatvajadzībām, vienlaikus apdraudot ar lielām pūlēm panāktos ieguvumus attīstības jomā un zaļo pārkārtošanos, kā arī cilvēktiesības un mieru; tā kā 1,42 miljardi cilvēku dzīvo teritorijās, kurās ir augsta vai ārkārtīgi augsta neaizsargātība ūdens jomā; tā kā pret klimata pārmaiņām noturīga ūdens resursu un sanitārijas apsaimniekošana ir būtisks klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās tām elements; tā kā būtu jāgarantē daudzveidīgie ekosistēmu pakalpojumi, ko nodrošina ūdens, cita starpā ar ūdens resursu plānošanu un apsaimniekošanu, investīcijām ar ūdeni saistītā inovācijā, tostarp energoefektivitātē un ūdens izmantošanas efektivitātē, atkalizmantošanā un saldūdens ekosistēmu atjaunošanā un aizsardzībā; tā kā ūdens resursu apsaimniekošana ir cieši saistīta ar citām politikas jomām, kas prasa politikas saskaņotību un rīcību upju baseinu mērogā, izmantojot dabā balstītus risinājumus;

([17]) Komisijas 2024. gada 31. oktobra paziņojums "2024. gada ES klimatrīcības progresa ziņojums" (COM(2024)0498).

([18]) ANO Vides programma, Emisiju samazināšanas deficīta ziņojums, 2024. gads.

([19]) Eiropas Komisija: Kopīgais pētniecības centrs, Emisiju datubāze globālajai atmosfēras pētniecībai (EDGAR), SEG emisijas visās pasaules valstīs – 2024. gads.

M. tā kā augsnes ir lielākā sauszemes oglekļa krātuve, savukārt veselīgas augsnes stiprina noturību un mazina neaizsargātību pret klimata pārmaiņām;

N. tā kā mežiem ir būtiska nozīme pielāgošanās klimata pārmaiņām un to mazināšanas ziņā; tā kā būtiskāko mazināšanas darbību vidū ir atmežošanas apturēšana, meža aizsardzības pastiprināšana, apmežošana, mežu atjaunošana un atbildīga sagāde;

O. tā kā urbānās siltumsalas efekta dēļ siltuma ietekme var pastiprināties pilsētās, kur dzīvo vairāk nekā puse pasaules iedzīvotāju; tā kā karstuma viļņi paaugstina enerģijas patēriņu, samazina darba ražīgumu un palielina riskus veselībai, kā rezultātā pieaug karstuma viļņu izraisītu nāves gadījumu skaits; tā kā dabiskie risinājumi, zaļās infrastruktūras integrācija un dabiskā ēnojuma uzstādīšana veicina temperatūras pazemināšanos pilsētās;

P. tā kā *IPCC* sestajā novērtējuma ziņojumā un Eiropas Zinātniskās konsultatīvās padomes klimata pārmaiņu jautājumos zinātniskajā ieteikumā par to, lai noteiktu ES mēroga 2040. gada klimata mērķrādītāju un siltumnīcefekta gāzu budžetu 2030.–2050. gadam, ir skaidri norādīts – lai sasniegtu Parīzes nolīgumā noteiktos klimata mērķrādītājus un panāktu SEG neto nulles līmeņa emisijas, vispirms ir ievērojami, strauji un noturīgi jāsamazina CO_2, metāna un citu SEG emisiju apjoms, kā arī jāpanāk plaši kā zemesatkarīgie, tā tehnoloģiskie oglekļa piesaistījumi;

Q. tā kā fosilo degvielu neizplatīšanas līgumam ir pievienojušās tikai 14 valstis, no kurām neviena nav ES dalībvalsts;

R. tā kā saskaņā ar *IEA* ziņojumu "Tripling Renewable Capacity Pledge: Tracking countries' ambitions" ("Atjaunīgo energoresursu jaudas trīskāršošana: sekojot līdzi valstu ieceru vērienam" apņemšanās līdz 2030. gadam izvērst atjaunīgo enerģiju, kas iekļauta NND, ļautu sasniegt tikai 12 % no atjaunīgās enerģijas trīskāršošanas mērķa;

S. tā kā okeāns ir planētas lielākais oglekļa piesaistītājs, absorbējot lieko siltumu un enerģiju, ko rada pieaugošās siltumnīcefekta gāzu emisijas; tā kā jūras bioloģiskā daudzveidība ir nopietni apdraudēta, neraugoties uz to, ka okeāniem ir unikāla un īpaši būtiska loma klimata regulēšanā; tā kā jūras ekosistēmu, piemēram, koraļļu rifu, mangrovju un jūraszāļu audžu degradācija vājina okeānu spēju sekvestrēt oglekli un pielāgoties klimata pārmaiņām, tādējādi pastiprinot ietekmi uz klimatu;

T. tā kā metāns ir izraisījis aptuveni 30 % no globālās temperatūras pieauguma kopš industriālās revolūcijas; tā kā ātram un noturīgam metāna emisiju samazinājumam ir izšķiroša nozīme, lai ierobežotu globālo sasilšanu īstermiņā;

U. tā kā *IEA* ir aplēsusi, ka, lai nepārsniegtu 1,5 °C līmeni, metāna emisijas no fosilajām degvielām līdz 2030. gadam būtu jāsamazina par 75 %, un ir norādījusi, ka valstu un uzņēmumu līdzšinējie solījumi novestu pie samazinājuma tikai par 50 % un ka lielākā daļa solījumu vēl nav atbalstīti ar īstenošanas plāniem;

V. tā kā ESAO septītajā novērtējumā par progresu *UNFCCC* klimatfinansējuma mērķa sasniegšanā tika konstatēts, ka 2022. gadā attīstītās valstis jaunattīstības valstīm kopumā nodrošināja klimatfinansējumu 115,9 miljardu USD apmērā, kas joprojām ir ievērojami mazāk par faktiskajām vajadzībām;

W. tā kā *UNFCCC* pirmajā ziņojumā par jaunattīstības valstu pušu vajadzību noteikšanu ir norādīts – jaunattīstības valstu pušu iesniegtie valstu ziņojumi liecina, ka to vajadzību apmierināšanas izmaksas, kas saistītas ar Vispārējās konvencijas un Parīzes nolīguma īstenošanu, līdz 2030. gadam kopumā sasniedz 5,8–5,9 triljonus USD;

X. tā kā *UNEP* 2023. gada ziņojumā par klimatadaptācijas plaisu ir uzsvērts, ka pašreizējais klimatadaptācijas plaisas novēršanas finansējuma deficīts tiek lēsts 194–366 miljardu USD apmērā gadā un ka, ietekmei uz klimatu pastiprinoties, šī summa pieaugs;

Y. tā kā pašreizējo klimatfinansējuma summu – 100 miljardus USD gadā – līdz 2025. gadam sedz puses, kas 1992. gadā, kad tika parakstīta *UNFCCC*, tika klasificētas kā industrializētas; tā kā šī klasifikācija vairs pienācīgi neatspoguļo valstu attiecīgās finansiālās iespējas un to kumulatīvās vēsturiskās emisijas, kas kopš tā laika ir būtiski mainījušās;

Z. tā kā globālo finanšu plūsmu saskaņošana ar virzību uz neto nulles līmeņa emisiju un klimatnoturīgu ekonomiku ir būtisks zaļās pārkārtošanās mērķis saskaņā ar Parīzes nolīguma 2. pantu;

AA. tā kā pirmajā ES klimatisko risku novērtējuma (*EUCRA*) ziņojumā ir konstatēts, ka daži klimatiskie riski Eiropā jau šobrīd ir kritiskā līmenī, savukārt daudzi citi riski šajā gadsimtā var sasniegt kritisku vai pat katastrofālu līmeni, nodarot kaitējumu ekonomikas un uzņēmumu konkurētspējai, ģeopolitiskajai videi, darbaspēkam un sociālajai kohēzijai; tā kā *EUCRA* ziņojumā ir ieteikts pašreizējos un turpmākos klimatiskos riskus integrēt gandrīz visās politikas jomās, rīkojoties gan ES, gan valstu līmenī;

AB. tā kā Eiropas Zinātniskā konsultatīvā padome klimata pārmaiņu jautājumos uzsver nepieciešamību steidzami un pilnībā izbeigt kaitīgas fosilo degvielu subsīdijas visā ES, tā kā 8. VRP ir jānosaka termiņš fosilo degvielu subsīdiju izbeigšanai saskaņā ar mērķi ierobežot globālo sasilšanu līdz 1,5 °C; tā kā Eiropas Vides aģentūras 2023. gada uzraudzības ziņojumā par progresu 8. VRP mērķu sasniegšanā ir uzsvērts, ka lielākajai daļai dalībvalstu nav konkrētu plānu attiecībā uz to, kā un kad tās plāno izbeigt fosilo degvielu subsīdijas; tā kā tas ir īpaši svarīgi, lai paātrinātu pāreju uz atjaunīgo enerģiju, nodrošinātu taisnīgu resursu sadali un sasniegtu ES klimata mērķrādītājus saskaņā ar Parīzes nolīgumu;

AC. tā kā ir zinātniski pierādīta saikne starp veselības, vides un klimata krīzēm; tā kā klimata pārmaiņu sekas nesamērīgi ietekmē visneaizsargātākās iedzīvotāju grupas, jo tās saskaras ar lielāku pārtikas un ūdens trūkuma, veselības apdraudējuma, pārvietošanas un iztikas līdzekļu zaudēšanas risku;

AD. tā kā Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir ne tikai klajš starptautisko tiesību pārkāpums, kas ir novedis pie masveida cilvēku bojāejas un kaitējuma iedzīvotājiem, bet arī kavē tik nepieciešamo rīcību klimata pārmaiņu jomā un izraisa tūlītēju un ilgtermiņa vides degradāciju;

AE. tā kā klimata pārmaiņas arvien vairāk kļūst par galveno migrācijas un pārvietošanas virzītājspēku, miljoniem cilvēku esot spiestiem pamest savas mājas jūras līmeņa paaugstināšanās, ekstremālu laikapstākļu, sausuma un resursu trūkuma dēļ; tā kā līdz 2050. gadam Āfrikas, Latīņamerikas, Āzijas un Klusā okeāna, kā arī Austrumeiropas reģionos par klimata migrantiem varētu kļūt līdz pat 216 miljoniem cilvēku ([20]),

Globālā izsvēršana un COP29 Baku

1. atzinīgi vērtē COP 28 pirmās globālās izsvēršanas rezultātus, kuros atzīts, ka, lai ierobežotu globālo sasilšanu līdz 1,5 °C bez pārsnieguma vai ar nelielu pārsniegumu un līdz 2 °C, līdz 2025. gadam ir jāsasniedz pasaules siltumnīcefekta gāzu emisiju maksimums un ka, lai ierobežotu globālo sasilšanu līdz 1,5 °C bez pārsnieguma vai ar nelielu pārsniegumu, līdz 2030. gadam ir ievērojami, strauji un noturīgi jāsamazina globālās SEG emisijas par 43 % un līdz 2035. gadam – par 60 % salīdzinājumā ar 2019. gada līmeni, līdz 2050. gadam panākot SEG neto nulles emisiju līmeni;

2. atzinīgi vērtē svarīgākās saistības un darbības, par kurām ES paziņoja COP28 un kuru mērķis ir būtiski palielināt globālo vērienu klimata jomā; mudina visas puses veikt turpmākus pasākumus, vērienīgi īstenojot un pastiprinot valsts līmenī noteiktu rīcību; uzsver visu lielo emitētāju un G20 valstu īpašo pienākumu uzņemties vadošo lomu; uzsver, ka visām valstīm, jo īpaši visām lielākajām un jaunietekmes ekonomikām, ir jāīsteno kopīgi centieni un jāveic turpmākas darbības; aicina ES un līdzīgi domājošus partnerus sadarboties ar visām pusēm, lai nodrošinātu sekmīgu iznākumu COP29;

3. atbalsta COP28 aicinājumu *UNFCCC* pusēm sniegt ieguldījumu globālajos centienos līdz 2030. gadam pasaules mērogā trīskāršot atjaunīgās enerģijas jaudu un divkāršot energoefektivitātes uzlabojumu globālo vidējo gada rādītāju; mudina visas puses pieņemt konkrētus mērķrādītājus un politikas virzienus, lai sasniegtu šos mērķus, un atspoguļot tos savos NND; uzsver, ka ir svarīgi, lai ES un dalībvalstis uzņemtos vadošo lomu, paātrinot izvēršanu, palielinot investīcijas atjaunīgās enerģijas infrastruktūrā un veicinot inovāciju enerģijas uzkrāšanas tehnoloģiju jomā;

4. atbalsta COP28 aicinājumu pusēm paātrināt centienus pakāpeniski pārtraukt enerģijas ieguvi no oglēm, nesamazinot emisijas, un taisnīgā, sakārtotā un līdzsvarotā veidā pakāpeniski atteikties no fosilajām degvielām energosistēmās, lai paātrinātu rīcību šajā kritiskajā desmitgadē un līdz 2050. gadam sasniegtu neto nulles līmeni, ievērojot zinātnes atziņas; pauž nožēlu par to, ka globālās ar enerģētiku saistītās CO_2 emisijas 2023. gadā sasniedza jaunu rekordaugstu līmeni; aicina *UNFCCC* globālās izsvēršanas dialogā iekļaut sesiju, kas veltīta problēmām, ar kurām saskaras valstis, izbeidzot fosilo degvielu plašāku izmantošanu; atkārtoti aicina visas puses strādāt pie fosilo degvielu neizplatīšanas līguma izstrādes;

5. norāda, ka globālā virsmas gaisa temperatūra jau ir palielinājusies par gandrīz 1,3 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni un ka 2023. gads un 2024. gada vasara bija siltākais gads un vasara pasaulē un Eiropā ([21]); uzsver, ka rekordlielie karstuma viļņi, sausums un meža ugunsgrēki 2023. gadā ir radījuši pasaules iekšzemes kopprodukta zaudējumus aptuveni 0,6 % apmērā un ka ekstrēmi laikapstākļu un klimata notikumi Eiropā laikposmā no 1980. līdz 2022. gadam ir radījuši zaudējumus 650 miljardu EUR apmērā; uzsver, ka jebkāda kavēšanās īstenot efektīvus pasākumus, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām, palielinās klimatiskos riskus, tādējādi novedot pie lielākiem zaudējumiem un kaitējuma;

([20]) Pasaules Banka, *Groundswell Part 2: Acting on Internal Climate Migration* ("Groundswell, 2.daļa: Rīkoties iekšējās klimata migrācijas jomā"), Vašingtona, 2021. gads.

([21]) Eiropas Vides aģentūra, *Economic loss from weather- and climate-related extremes in Europe* ("Ekstrēmu laikapstākļu un klimata notikumu radītie zaudējumi"), 2023. gada oktobris.

6. pauž bažas par *UNEP* 2023. gada emisiju samazināšanas deficīta ziņojuma konstatējumiem, ka pilnīga pašreizējo ar nosacījumiem nesaistīto NND īstenošana izraisītu globālo sasilšanu par 2,9 °C, savukārt ar nosacījumiem saistīto NND papildu īstenošana un turpināšana novestu pie globālās sasilšanas par 2,5 °C šajā gadsimtā; vērš uzmanību uz to, ka šī trajektorija ir tālu no 1,5 °C mērķrādītāja, par kuru COP28 vienojās visas globālās izsvēršanas puses, virzot pasauli uz neatgriezeniskām klimata pārmaiņām un kritisko kritisko robežu šķērsošanu;

7. norāda, ka pašreizējie pušu NND kopumā ievērojami atpaliek no tā, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu Parīzes nolīguma ilgtermiņa mērķus; aicina visas puses ievērot COP26 lēmumu par kopīgiem termiņiem un 2025. gadā paziņot NND 2035. gadam, kā arī iesniegt šo NND Parīzes nolīgumā noteiktajā termiņā; atgādina, ka visām pusēm būtu steidzami jāpaaugstina savi klimata mērķrādītāji un jāpastiprina ar tiem saistītā politika, lai panāktu ātru un taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitrālu ekonomiku un turpinātu centienus ierobežot temperatūras pieaugumu līdz 1,5 °C saskaņā ar Parīzes nolīgumu un pirmās globālās izsvēršanas rezultātiem; atzinīgi vērtē Pušu konferences prezidentvalstu trijotnes ierosināto "Ceļvedi uz 1,5 °C mērķi", ar kuru paredzēts palielināt vērienu nākamajā NND kārtā; aicina globālajā izsvēršanas dialogā atbalstīt pušu NND atjauninašanu, apzinot instrumentus, metodiku un nozarei paredzētos norādījumus; uzsver, cik svarīgi ir visaptveroši un savlaicīgi īstenot septīto novērtēšanas ciklu, ņemot vērā nākamo globālo izsvēršanu;

8. mudina visas puses savos nākamajos NND 2035. gadam nākt klajā ar vērienīgiem un kvantitatīviem visas ekonomikas mēroga emisiju samazināšanas mērķiem, kas ir absolūti, nevis relatīvi, aptver visas siltumnīcefekta gāzes, nozares un kategorijas un atbilst mērķim ierobežot globālo sasilšanu līdz 1,5 °C saskaņā ar jaunākajām zinātnes atziņām, ņemot vērā valstu atšķirīgos apstākļus; uzsver, ka šajos pārskatītajos NND būtu jāiekļauj pārredzami uzraudzības un pārskatatbildības mehānismi, lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi uzraudzīts progress valstu klimata saistību un nozaru mērķrādītāju ziņā; uzsver, ka visiem klimata mērķrādītājiem ir jābūt skaidriem un pārredzamiem, un aicina Komisiju saistībā ar 2040. gada mērķrādītāju ierosināt atsevišķus apakšmērķrādītājus attiecībā uz bruto emisiju samazinājumiem, zemesatkarīgiem piesaistījumiem un tehnoloģiskiem piesaistījumiem; aicina visas pārējās puses arī nodrošināt līdzīgu noteiktību savos NND;

9. mudina visas puses konstruktīvi iesaistīties COP29, lai panāktu vienošanos par stingriem un precīziem noteikumiem attiecībā uz 6. pantā paredzētajiem sadarbības mehānismiem, tādējādi veicinot Parīzes nolīguma ilgtermiņa mērķu sasniegšanu un privātā sektora līdzdalību un palielinot finanšu un nefinanšu resursu mobilizēšanu klimatrīcībai, tostarp īstenojot brīvprātīgus oglekļa tirgus pasākumus un ārpustirgus pieejas; prasa ES un tās dalībvalstīm sarunās stingri iestāties par augstu klimatiskās integritātes līmeni, pamatojoties uz labākajām pieejamajām zinātnes atziņām; uzsver, ka sadarbības mehānismiem būtu jānodrošina augstākais pārskatatbildības, uzraudzības un pārredzamības līmenis un jānovērš dubulta uzskaite un nepilnības, kas varētu apdraudēt klimata mērķu vērienīgumu, vienlaikus panākot reālus un pārbaudāmus emisiju samazinājumus un atbalstot pāreju uz atjaunīgo enerģiju, jo īpaši jaunattīstības valstīs; uzsver, ka finansējumam un citam ārpustirgus atbalstam NND īstenošanai vajadzētu būt uz pārdali vērstam, pastāvīgam un paredzamam ilgtermiņā;

10. uzstāj, ka 6. panta noteikumiem, kas attiecas uz oglekļa piesaistījumiem, ir jānodrošina vidiskā integritāte, nosakot stingrus kvantitatīvās noteikšanas, papildināmības, pamatrādītāju ievērošanas, atbildības, pastāvīguma, ilgtspējas un cilvēktiesību ievērošanas kritērijus, un ka šie noteikumi ir jāīsteno, izmantojot neatkarīgu sertifikāciju un verifikāciju līdzīgi nesen pieņemtajā ES sertifikācijas satvarā paredzētajai kārtībai; uzsver, ka saskaņā ar ES regulējumu ir stingri jānošķir pagaidu un pastāvīgi piesaistījumi; atzinīgi vērtē vienošanos, ka emisiju aiztaupījums nevarēs radīt kredītus saskaņā ar 6. pantu, un uzstāj, ka šis noteikums ir stingri jāievēro;

Starptautiskais klimatfinansējums un ilgtspējīgas finanses

11. atzīst, ka ES, tās dalībvalstis un EIB kopā ir lielākās publiskā klimatfinansējuma sniedzējas, nodrošinot aptuveni vienu trešdaļu no globālā publiskā klimatfinansējuma, 2022. gadā Eiropas klimatfinansējumam no publiskiem avotiem sasniedzot visu laiku augstāko līmeni, proti, 28,5 miljardus EUR, no kuriem pusi no nodrošināja dotācijas un puse – ar dotācijām nesaistīti instrumenti, jo īpaši aizdevumi, un kopumā piesaistot papildu 11,9 miljardus EUR privātā finansējuma;

12. norāda, ka attīstītās valstis 2022. gadā jaunattīstības valstīm nodrošināja un mobilizēja klimatfinansējumu kopumā 115,9 miljardu USD apmērā, no kuriem 69 % tika piešķirti kā aizdevumi un 28 % – kā dotācijas, pirmo reizi pārsniedzot *UNFCCC* klimatfinansējuma mērķi – 100 miljardus USD gadā ([22]); mudina valstis nodrošināt, ka 100 miljardu USD mērķis joprojām tiks sasniegts līdz 2025. gadam; atgādina par COP26 noslēguma dokumentu, kurā attīstītās valstis tiek mudinātas līdz 2025. gadam vismaz divkāršot savu kopējo pielāgošanās klimata pārmaiņām finansējumu salīdzinājumā ar 2019. gada līmeni, lai panāktu līdzsvaru starp pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu saskaņā ar Parīzes nolīgumu;

13. aicina visas puses COP29 vienoties par jaunu kolektīvu kvantitatīvu mērķi klimatfinansējuma jomā (*NCQG*) laikposmam pēc 2025. gada, pamatojoties uz globālajiem centieniem, izmantojot dažādus avotus, instrumentus un kanālus un finansējumu iegūstot no publiskiem, privātiem un inovatīviem avotiem; aicina visas puses nodrošināt, ka *NCQG* līdzsvaroti tiek pievērsta uzmanība klimata pārmaiņu mazināšanai, pielāgošanās pasākumiem, zaudējumiem un kaitējumam, tostarp, iespējams, apsverot atsevišķu mērķu noteikšanu;

14. atgādina, ka daudzu jaunattīstības valstu NND ir atkarīgi no starptautiskā klimatfinansējuma; tādēļ uzsver, ka pietiekama klimatfinansējuma nodrošināšana ir īpaši būtiska, lai sasniegtu Parīzes nolīguma mērķi; norāda, ka klimatfinansējuma vajadzības ievērojami pieaug un ka *UNFCCC* Pastāvīgās finanšu komitejas veiktās aplēses liecina, ka izmaksas konsekventi un ievērojami pārsniedz pašreizējo 100 miljardu USD mērķi un līdz 2030. gadam sasniedz vidēji vairāk nekā 1 triljonu USD gadā, aplēsēm atšķiroties atkarībā no jaunattīstības valstu vajadzību veida un apakšgrupas; tādēļ uzsver, ka *NCQG* būtu skaidri jāatspoguļo pieaugošā vajadzība pēc klimatfinansējuma visā pasaulē, jo īpaši mazo salu jaunattīstības valstīs un vismazāk attīstītajās valstīs, un ka tas būtu jānosaka zinātniski pamatotā veidā un tam vajadzētu būt jaunam un papildināt oficiālo attīstības palīdzību;

15. uzskata, ka atbildībai par *NCQG* sasniegšanu pēc 2025. gada būtu jāietver paplašināta iemaksu bāze, kas atspoguļotu pušu mainīgās finansiālās spējas un vēsturiskos emisiju līmeņus; uzstāj, ka jaunietekmes ekonomikām ar augstām emisijām un augstu IKP būtu jāveicina jaunā mērķa sasniegšana;

16. uzsver, ka ir svarīgi *NCQG* diferencēt finansējuma līmeņus tā, lai labāk atspoguļotu to valstu vajadzības un prioritātes, kuras ir visneaizsargātākās pret globālo sasilšanu un kurām ir ierobežotas spējas, jo īpaši vismazāk attīstītās valstis un mazo salu jaunattīstības valstis;

17. atkārtoti aicina izveidot prognozējamu ES publiskā finansējuma mehānismu, kas sniegtu papildu un pienācīgu atbalstu, lai nodrošinātu ES taisnīgu daļu no starptautiskā klimatfinansējuma mērķa; aicina ES dalībvalstu klimatfinansējuma sarunu vedējus saņemt skaidras pilnvaras no to attiecīgajām finanšu ministrijām veikt jēgpilnus finanšu ieguldījumus *NCQG*;

18. uzskata, ka *NCQG* pamatmērķim būtu skaidri jāpiešķir prioritāte uz dotācijām balstītam finansējumam; uzsver, ka ir jāapzina jauni un inovatīvi finansējuma avoti; uzsver, ka šādiem avotiem vajadzētu būt sociāli taisnīgiem un saskaņotiem ar principu "piesārņotājs maksā", nodrošinot, ka klimata pārmaiņu izmaksas sedz tie, kam ir vislielākā maksātspēja, kā arī vislielākā atbildība par to rašanos; norāda uz iespējamo finansiālo ieguldījumu no fosilā kurināmā piegādes ķēdes; aicina *NCQG* izveidot struktūru, kas atbilstu pieredzei, kas gūta saistībā ar ikgadējo mērķi 100 miljardu USD apmērā, un nodrošināt stabilus pārredzamības un pārskatatbildības mehānismus, lai sekotu līdzi saskaņoto kvantu sasniegšanai saskaņotajos termiņos un izvairītos no dubultas uzskaites un zaļmaldināšanas;

19. ar bažām norāda, ka daudzas klimata ziņā neaizsargātas valstis ir nonākušas parādu grūtībās vai ir pakļautas šādu grūtību riskam, jo tās saskaras ar dubultu krīzi, proti, pieaugot parādu slogam un saasinoties klimata pārmaiņu ietekmei; ar bažām norāda arī uz to, ka pieaug klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās izmaksas un vajadzības, kā rezultātā palielinās finansējuma iztrūkums, savukārt jaunattīstības valstīm ir īpaši fiskālie ierobežojumi; tādēļ uzsver nepieciešamību kopīgi risināt klimata un parādu krīzes; aicina starptautiskajā klimatfinansējumā par prioritāti noteikt uz dotācijām balstītus un ar parādu nesaistītus instrumentus un pasākumus, lai nodrošinātu, ka šīs valstis spēj īstenot nepieciešamos mazināšanas un pielāgošanās pasākumus, nepalielinot savu parādu slogu, tostarp *NCQG* izstrādē; turklāt aicina ieviest efektīvu parāda pārstrukturēšanas mehānismu, tostarp principu par salīdzināmu attieksmi pret kreditoriem, kā arī iekļaut klimatnoturības klauzulas daudzpusējo attīstības banku turpmākajos aizdevumos;

([22]) ESAO, *Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2013-2022* ("Jaunattīstības valstu 2013.–2022. gadā nodrošinātais un mobilizētais klimatfinansējums"), 2024. gada 29. maijs.

20. atgādina par *COP 27* secinājumiem, kuros minēts ka, lai nodrošinātu vajadzīgo finansējumu klimatiskās pārkārtošanās īstenošanai, būs jāpārveido finanšu sistēma un tās struktūras un procesi, iesaistot valdības, centrālās bankas, komercbankas, institucionālos investorus un citus finanšu jomas dalībniekus; uzskata, ka, lai visā pasaulē atvieglotu klimatiskās pārkārtošanās centienus, būs jāiesaista vietējās un starptautiskās finanšu sistēmas, lai likvidētu šķēršļus finansējuma pieejamībai tīrām tehnoloģijām un novirzītu publiskā un privātā sektora finanšu plūsmas no darbībām, kas rada lielas emisijas;

21. uzskata, ka ir būtiski nekavējoties veicināt Bridžtaunas iniciatīvu; uzskata, ka *NCQG* ir būtiska iespēja paātrināt starptautiskās finanšu sistēmas reformu, iekļaujot Bridžtaunas iniciatīvas principus; aicina visas lielākās starptautiskās finanšu iestādes un daudzpusējās attīstības bankas saskaņot savus portfeļus un aizdevumu politiku ar Parīzes nolīgumu;

22. atgādina par Eiropas Investīciju bankas (EIB) kā ES klimata bankas un tās Klimata bankas ceļveža lomu, kā arī atjauninātās enerģētikas aizdevumu politikas un pastiprināto Eiropas Investīciju fonda centienu virzīt ieguldījumus klimata pārmaiņu jomā nozīmi; atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Centrālā banka ir apņēmusies klimata pārmaiņu apsvērumus iekļaut savā monetārās politikas sistēmā;

23. norāda, ka daudzu valstu augstais riska profils kavē to spēju piesaistīt un mobilizēt privātos ieguldījumus, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām; aicina starptautiskās finanšu iestādes, daudzpusējās attīstības bankas un valdības saistībā ar *COP 29* koordinēt un ierosināt atbilstošus finanšu riska mazināšanas plānus klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās projektiem; aicina valstis un daudzpusējās attīstības bankas, tostarp EIB, turpmākajos aizdevumos pieņemt klimatnoturības klauzulas;

24. atgādina, ka fosilais kurināmais rada vairāk nekā 75 % no visām SEG un tāpēc ir lielākais klimata pārmaiņu veicinātājs, to emisijām joprojām pieaugot; norāda, ka fosilais kurināmais joprojām tiek izmantots, lai apmierinātu vairāk nekā 80 % no pasaules enerģijas vajadzībām; uzsver, ka fosilā kurināmā izmantošanas pakāpeniska pārtraukšana ir gan nepieciešama, gan tehnoloģiski iespējama; norāda, ka saskaņā ar Starptautiskās Enerģētikas aģentūras 2050. gada neto nulles emisiju ceļvedi, lai temperatūras pieaugums pasaulē nepārsniegtu 1,5 °C, prasa, lai nenotiktu jauna naftas, gāzes vai ogļu kurināmā attīstība;

25. uzsver, ka ar vienu no *COP 29* mērķiem būtu nepārprotamai tāda signāla koordinēšanai, kas seko pirmās globālās izsvēršanas rezultātiem *COP 28*, lai taisnīgā, sakārtotā un godīgā veidā pārietu no fosilā kurināmā uz atjaunojamiem energoresursiem un energoefektivitāti; uzsver, ka ir svarīgi precizēt kvantificēšanu un termiņus, lai paātrinātu rīcību šajā desmitgadē; aicina visas puses, tostarp ES, pieņemt plānus, lai pakāpeniski izbeigtu fosilā kurināmā izmantošanu saskaņā ar Parīzes nolīguma mērķi attiecībā uz temperatūru; aicina visas puses izpētīt iespējas palielināt fosilā kurināmā uzņēmumu ieguldījumu Parīzes mērķu sasniegšanā;

26. uzsver, ka ir svarīgi iespējami ātrāk izbeigt fosilā kurināmā izmantošanu; norāda – lai sasniegtu šo mērķi, ES būtu jācenšas maksimāli palielināt savu enerģētisko drošību, rūpniecības konkurētspēju un iedzīvotāju labklājību, samazinot rēķinus par enerģiju, un veidot energoefektīvu un uz atjaunojamiem energoresursiem balstītu ekonomiku; jo īpaši norāda uz steidzamo nepieciešamību izbeigt Krievijas fosilā kurināmā, tostarp dabasgāzes, importu uz ES, kas subsidē Krievijas agresijas karu pret Ukrainu; aicina G7 valstis rādīt piemēru enerģētikas pārkārtošanā un aicina visas puses dekarbonizēt savu energosistēmu un apturēt visas jaunās investīcijas fosilā kurināmā ieguvē; atzinīgi vērtē visas iniciatīvas, kuru mērķis ir samazināt ES atkarību no fosilā kurināmā un palielināt enerģijas piegādātāju daudzveidību; norāda uz ES pašreizējo darbu ar starptautiskajiem partneriem, lai dažādotu energoapgādi;

27. ar bažām norāda uz to, ka fosilās enerģijas subsīdijas Eiropas Savienībā laikposmā no 2010. līdz 2020. gadam saglabājās stabilas aptuveni 50 miljardu EUR apmērā gadā un 2022. gadā pat palielinājās līdz 123 miljardiem EUR; uzsver, ka Komisijai un dalībvalstīm ir nepieciešams īstenot 8. VRP prasība "noteikt termiņu fosilā kurināmā subsīdiju pakāpeniskai izbeigšanai atbilstīgi mērķim ierobežot globālo sasilšanu līdz 1,5 °C"; aicina Komisiju un visas dalībvalstis uzlabot valstu ziņošanu par visām tiešajām un netiešajām fosilā kurināmā subsīdijām un nekavējoties plānot to pakāpenisku izbeigšanu, izmantojot konkrētu politiku, termiņus un pasākumus tā, lai atbalstītu Savienības enerģētisko un pārtikas nodrošinājumu, rūpniecības konkurētspēju un iedzīvotāju labklājību un samazinātu rēķinus par enerģiju; aicina Komisiju šajā sakarībā izstrādāt satvaru saskaņā ar šo 8. VRP prasību;

28. pauž bažas par to, ka pasaules valdības 2023. gadā fosilā kurināmā subsīdijām iztērēja vairāk nekā 620 miljardus USD, kas ir ievērojami vairāk nekā 70 miljardi USD tīras enerģijas atbalstam; mudina visas puses pēc iespējas drīzāk pakāpeniski izbeigt visas tiešās un netiešās fosilā kurināmā subsīdijas un pārdalīt šīs kaitīgās subsīdijas klimatrīcībai, tostarp starptautiskajam klimata finansējumam visneaizsargātākajām jaunattīstības valstīm; aicina visas puses nodrošināt pārredzamu ziņošanu par to fosilā kurināmā subsīdijām un pēc iespējas drīzāk pieņemt konkrētus plānus to pakāpeniskai izbeigšanai;

29. atkārtoti pauž atbalstu finanšu ministru koalīcijas klimata jomā darbu un mudina visas valdības pieņemt koalīcijas saistības, lai visas politikas jomas un praksi, kas ir finanšu ministriju kompetencē, saskaņotu ar Parīzes nolīguma mērķiem, un pieņemt efektīvas oglekļa cenas;

Pielāgošanās

30. uzsver, ka ir jāpastiprina pielāgošanās pasākumi ES un visā pasaulē, lai līdz minimumam samazinātu klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības zuduma negatīvo ietekmi; norāda – lai gan klimata pārmaiņu mazināšanas finansējums un īstenošana ir progresējuši, pielāgošanās centieni joprojām atpaliek, palielinoties gan finansējuma, gan konkrētas rīcības plaisai; uzsver, ka pielāgošanās finansējuma plūsmas kopš 2020. gada ir samazinājušās un ka plaisa palielinās; atzīst, ka bez tūlītējas rīcības pielāgošanas izmaksas turpinās pieaugt smagu laikapstākļu un ar klimatu saistītu ekstremālu notikumu dēļ;

31. atzinīgi vērtē pirmo *EUCRA* ([23]) un Komisijas 2024. gada 12. marta paziņojumu par klimata risku pārvaldību, kurā uzsvērta nepieciešamība pēc noturības pret klimata risku eskalāciju; tādēļ aicina Komisiju iesniegt Eiropas plānu par pielāgošanos klimata pārmaiņām, tostarp konkrētus tiesību aktu priekšlikumus un darbības, jo īpaši attiecībā uz infrastruktūras noturību, ūdens apsaimniekošanu un dabā balstītiem risinājumiem, vienlaikus par prioritāti nosakot neaizsargātu pašvaldību aizsardzību, lai padarītu ES noturīgāku un rādītu piemēru; uzsver, ka ir svarīgi izstrādāt, īstenot un regulāri atjaunināt nacionālos pielāgošanās plānus, tostarp koncentrējoties uz finansiālo un tehnisko palīdzību; aicina puses, kas to vēl nav izdarījušas, līdz 2025. gadam ieviest nacionālos pielāgošanās plānus un līdz 2030. gadam panākt progresu to īstenošanā;

32. atbalsta dabā balstītu risinājumu integrēšanu pilsētu teritorijās, lai uzlabotu gaisa kvalitāti nolūkā iegrožot temperatūras celšanos, novērstu pilsētu siltumsalas efektu un uzlabotu gaisa kvalitāti, lai aizsargātu sabiedrību un samazinātu enerģijas izmaksas;

33. atzinīgi vērtē *COP28* panākto vienošanos par satvaru globālajam pielāgošanās mērķim, proti, AAE globālās klimatnoturības satvaru; uzsver, ka satvars ir jāpārvērš novērtējamos rezultātos ar spēkā esošām intensīvām sekošanas sistēmām, lai novērotu progresu mērķu sasniegšanā; mudina visas puses ātri vienoties par rādītājiem mērķu sasniegšanas progresa novērtēšanai kā daļu no divu gadu *AAE-Belém* darba programmas, kas tika izveidota *COP28* ietvaros; uzsver iekļaujošu rādītāju nozīmi, lai nodrošinātu sociāli taisnīgu pielāgošanos;

34. uzsver, ka agrīnās brīdināšanas sistēmām ir izšķiroša nozīme efektīvas pielāgošanās nodrošināšanā, un aicina ātri īstenot gan klimata riska, gan agrīnās brīdināšanas sistēmu (*CREWS*) iniciatīvu, kas vērsta uz neaizsargātām valstīm, piemēram, vismazāk attīstītajām valstīm un mazo salu jaunattīstības valstīm, un iniciatīvu "Agrīnā brīdināšana visiem", kuras mērķis ir līdz 2027. gadam nodrošināt globālu piekļuvi agrīnās brīdināšanas sistēmām;

35. pauž dziļas bažas par ekstrēmu laikapstākļu, tostarp dabas ugunsgrēku, sausuma, karstuma viļņu un plūdu, pieaugošo intensitāti un biežumu ES un pasaulē, to ietekmi uz cilvēku veselību un to, ka aizvien pieaug to izraisīto cilvēku zaudēto dzīvību skaits, kā tas tika pausts pirmā *EUCRA* konstatējumos; uzsver, ka šajā kritiskajā desmitgadē ir steidzami jāstiprina kolektīvā globālā reakcija uz klimata pārmaiņām, visām pusēm veicot vērienīgus seku mazināšanas un pielāgošanās pasākumus, lai aizsargātu cilvēkus, viņu iztikas līdzekļus, ekonomiku un mūsu ekosistēmas; atgādina, ka, ieguldot infrastruktūrā un aktīvos, ir jāņem vērā turpmākie klimatiskie apstākļi;

([23]) Eiropas Vides aģentūras ziņojums Nr. 1/2024, *European Climate Risk Assessment* (Eiropas klimata riska novērtējums), 2024. gada 11. marts.

Zaudējumi un kaitējums

36. atzinīgi vērtē COP28 lēmumu izveidot zaudējumu un kaitējuma segšanas fondu, lai risinātu un reaģētu uz klimata pārmaiņu ekonomisko un neekonomisko ietekmi uz īpaši neaizsargātām jaunattīstības valstīm; atzinīgi vērtē progresu, kas panākts fonda darbībā kopš *COP28*, tostarp pieņemot Filipīnu valdības piedāvājumu piešķirt fondam mītni savā teritorijā; uzsver, ka fondam koordinētā veidā ir jāsaņem finansējums no dažādiem avotiem, tostarp no jauniem un inovatīviem avotiem; nešaubīgi uzskata, ka zaudējumu un kaitējuma kompensēšanas finansējumā par prioritāti ir jāizvirza dotācijas un ka tam ir jāpapildina humānā palīdzība, taču jābūt nodalītam no tās;

37. aicina zaudējumu un kaitējuma kompensēšanas fonda valdi vienoties par visiem nepieciešamajiem pasākumiem, lai fonds varētu sniegt finansējumu skartajām pašvaldībām, ja ne 2024. gadā, tad pēc tam vismaz 2025. gada sākumā; aicina līdz *COP29* sagatavot sākotnējās kapitalizācijas pasākumus, kā arī ilgtermiņa līdzekļu piesaistes un papildināšanas stratēģiju; prasa, lai skarto vietējo pašvaldību pārstāvji varētu sniegt ieguldījumu fonda izstrādē, un aicina fondu ātri un mērķtiecīgi sniegt atbalstu vietējām pašvaldībām;

38. mudina visus lielākos emitentus ieguldīt taisnīgu daļu fondā, lai nodrošinātu globālo klimatisko taisnīgumu; atzinīgi vērtē ES un tās dalībvalstu apņemšanos nodrošināt fonda sākotnējo kapitalizāciju vairāk nekā EUR 400 miljonu apmērā, kas segtu vairāk nekā pusi no sākotnējā kopējā finansējuma;

39. atkārtoti aicina *COP* pastāvīgā darba kārtībā iekļaut *L&D*, lai uzraudzītu šo jautājumu un panāktu progresu šajā jautājumā, un pilnībā izmantot Santjago tīklu, lai efektīvi veicinātu tehnisko palīdzību pienācīgai *L&D* jautājumu risināšanai;

40. aicina visas puses nākamajā NND kārtā novērtēt un kvantificēt ar *L & D* saistīto neaizsargātību un vajadzības, lai reaģētu uz visnopietnākajām klimata pārmaiņu sekām; aicina visas puses izstrādāt un īstenot noteikumus par izdevumu pārredzamību *L & D* sistēmas ietvaros, lai nodrošinātu finansiālā atbalsta ietekmi un efektivitāti;

Ieinteresēto personu dalība COP29

41. atgādina, cik svarīgi ir *UNFCCC* lēmumu pieņemšanas procesos pilnībā iesaistīt visas Puses; aicina *COP29* prezidentūru un nākamās prezidentvalstis labāk nodrošināt jaunattīstības valstu un vismazāk attīstīto valstu delegātu līdzdalību un šim nolūkam piešķirt papildu resursus; mudina puses savās delegācijās iekļaut jauniešus, lai nodrošinātu, ka nākamajām paaudzēm ir aktīva loma lēmumu pieņemšanā par viņu nākotni; aicina *COP* vairāk izmantot virtuālās platformas, lai uzlabotu delegātu un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju globālo iekļautību un līdzdalību;

42. uzsver, ka klimata mērķus nevar sasniegt bez sabiedrības atbalsta un līdzdalības; aicina visas puses palielināt informētību un sabiedrības izpratni par klimata pārmaiņām un ar tām saistītiem jautājumiem, apkarot maldinošu informāciju un dezinformāciju un sadarboties ar sabiedrības pārstāvjiem, lai gūtu sabiedrības atbalstu klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumiem;

43. atgādina par savu 2024. gada 25. aprīļa rezolūciju par Azerbaidžānu; uzsver savas dziļās bažas par cilvēktiesību stāvokli Azerbaidžānā; aicina Azerbaidžānu ievērot visu politieslodzīto, cilvēktiesību aizstāvju un žurnālistu tiesības un nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot tos un uzstāj, lai partnerības nolīgumi būtu atkarīgi no tā un lai valstī tiktu uzlabota vispārējā cilvēktiesību situācija; uzskata, ka pašreiz Azerbaidžānā īstenotie cilvēktiesību pārkāpumi nav savienojami ar valsts gatavošanos uzņemt *COP29* sanāksmes dalībniekus; mudina ES izmantot *COP29* kā iespēju starptautiskajai sabiedrībai atgādināt Azerbaidžānai par tās starptautiskajām saistībām un sadarbībā ar Azerbaidžānas varasiestādēm Baku *COP29* laikā nosodīt un konstruktīvi risināt šīs valsts cilvēktiesību stāvokli;

44. prasa organizatoriem nodrošināt, ka uzņēmējas valsts nolīgumā tiek pilnībā nostiprinātas un garantētas cilvēktiesības, pamatbrīvības, pilsoņu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju pilnīga un neierobežota līdzdalība un vienlīdzīga piekļuve šai un turpmākajām *COP*, kas pēc parakstīšanas būtu jāpublisko iespējami drīz; aicina *UNFCCC* sekretariātu uzraudzīt ievērošanu un rīkoties šādu cilvēktiesību kritēriju pārkāpumu gadījumā;

Interešu konflikts, pārredzamība un integritāte

45. atzinīgi vērtē pirmo pārredzamības ziņojumu, kas iesniedzami reizi divos gados, sagatavošanu saskaņā ar Parīzes nolīgumu; uzsver, cik svarīga ir detalizētu un pārredzamu ziņojumu sniegšana, lai novērtētu progresu attiecībā uz NND; pieņem zināšanai, ka ir izveidota Baku globālā klimata pārredzamības platforma;

46. pauž bažas par to, ka COP28 vairāk nekā 2 400 fosilā kurināmā lobistu bija akreditēti dalībnieki; aicina *UNFCCC* un Puses nodrošināt, ka lēmumu pieņemšanas process ir aizsargāts pret tādām interesēm, kas ir pretrunā Parīzes nolīguma mērķim; mudina *UNFCCC* uzņemties vadību un ierosināt vērienīgu pārskatatbildības satvaru, kas aizsargātu *UNFCCC* darbu pret korporatīviem dalībniekiem ar pierādītām tiešām interesēm, pamatojoties uz modeli, kāds attiecībā uz tabakas nozari ir pieņemts PVO Pamatkonvencijā par tabakas kontroli;

47. pauž nopietnas bažas par to, ka Azerbaidžānas ekoloģijas un dabas resursu ministrs *Mukhtar Babayev*, kurš pirms kļūšanas par ministru 26 gadus pavadīja, strādājot Azerbaidžānas Republikas Valsts naftas uzņēmumā *(Socar*), ir iecelts par *COP29* priekšsēdētāju; pauž dziļas bažas par Azerbaidžānas prezidenta *Ilham Aliyev* deklarāciju, ka viņš aizstāvēs ar fosilo kurināmo bagāto valstu intereses, lai turpinātu ieguldījumus un ražošanu; uzskata, ka tas rada nopietnu interešu konflikta risku; mudina Komisiju un dalībvalstis veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka nākamajās *COP* prezidentūrās nav interešu konfliktu;

Parīzes nolīgumam atbilstoša ES klimata politika

48. pieņem zināšanai ES atjaunināto NND, kas ir Savienības atbilde uz Glāzgovas Klimata paktā pausto prasību pārskatīt un stiprināt pušu NND 2030. gadam; uzsver, ka pašreizējie ES tiesību akti klimata jomā ir paredzēta ES neto SEG emisiju samazināšanai par aptuveni 57 % salīdzinājumā ar 1990. gadu; tādēļ uzsver, ka spēkā esošais tiesiskais regulējums 2030. gadam turpmākajos gados ir jāīsteno vienkāršā, taisnīgā un rentablā veidā, vienlaikus turpinot atbalstīt iedzīvotājus un ekonomikas nozares visā šīs pārkārtošanās laikā; uzsver, cik svarīgs ir stabils un paredzams politikas satvars, lai nodrošinātu skaidrību ieguldītājiem, uzņēmumiem un iedzīvotājiem; norāda, ka jebkādi papildu centieni, kas pārsniedz 55 % mērķi, līdz 2050. gadam ievērojami samazinātu Savienības kopējās emisijas; tādēļ kategoriski mudina dalībvalstis, kā arī privāto sektoru veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šā mērķa sasniegšanu; šajā sakarībā pauž bažas par to, ka pašreizējie dalībvalstu iesniegtie nacionālie enerģētikas un klimata plāni ir nepietiekami vērienīgi, un aicina visas dalībvalstis pastiprināt klimatrīcību; aicina dalībvalstis un Komisiju šajā sakarībā nodrošināt, ka dalībvalstu nacionālajos enerģētikas un klimata plānos un ilgtermiņa stratēģijās ir iekļauta pietiekama rīcība un pietiekami finanšu līdzekļi, lai sasniegtu ES 2030. gada mērķus un ilgtermiņa mērķus;

49. uzsver, ka ir svarīgi *COP30* sagatavošanas posmā ierosināt NND 2035. gadam saskaņā ar *UNFCCC* piecu gadu kopīgajiem termiņiem un Parīzes nolīgumā noteikto iesniegšanas termiņu; aicina Komisiju savlaicīgi ierosināt NND 2035. gadam, stingri saglabājot ES virzību uz 2040. gadu un neto nulles emisiju līmeni 2050. gadā un pamatojoties uz pienācīgu novērtējumu;

50. uzsver, ka ir jāpieņem zinātniski pamatots ES klimata mērķrādītājs 2040. gadam saskaņā ar Eiropas Klimata aktu un pirmās globālās izsvēršanas secinājumiem, un atgādina par Eiropas Zinātniskās konsultatīvās padomes klimata pārmaiņu jautājumos ieteikumiem; atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos ierosināt 2040. gada klimata mērķrādītāju, ko papildinātu veicinoša politika;

51. uzskata, ka ir svarīgi, lai ES arī turpmāk būtu līdere starptautiskajās sarunās par klimatu, un aicina ES pastiprināt zaļo diplomātiju, lai mudinātu citas puses pastiprināt savu rīcību klimata jomā nolūkā sasniegt Parīzes nolīguma mērķus, kas arī palīdzēs radīt vienlīdzīgus konkurences apstākļus starptautiskā mērogā, novērst oglekļa emisiju pārvirzi un palielināt sabiedrības atbalstu rīcībai klimata jomā;

52. atkārtoti norāda, ka klimata mērķi jāintegrē visās ES rīcībpolitikās un to transponēšanas pasākumos, un uzsver, ka Eiropas Klimata akta 6. panta 4. punkts uzliek Komisijai pienākumu izvērtēt jebkura pasākuma vai tiesību akta priekšlikuma projekta, tostarp budžeta priekšlikuma, atbilstību ES klimata mērķiem; mudina Komisiju šo noteikumu pilnībā īstenot tā, lai ietekmes novērtējumus veiktu visās ES politikas jomās;

53. atkārtoti uzsver principu par politikas saskaņotību attīstības jomā, kuru ES un tās dalībvalstis ir apņēmušās ievērot un kura mērķis ir mazināt pretrunas un veidot sinerģiju starp dažādām ES politikas jomām; uzstāj uz saskaņotu pieeju Parīzes nolīguma un Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošanai gan iekšpolitikā, gan ārpolitikā;

54. uzsver, ka pašreizējā ģeopolitiskā situācija vēl vairāk izceļ steidzamo nepieciešamību izbeigt ES atkarību no fosilā kurināmā un nepieciešamību atteikties no ekonomikas, kas balstīta uz fosilo kurināmo, un veicināt atjaunīgo un mazoglekļa energoresursu izmantošanu; uzsver, ka ES ir jāizvairās no tā, ka enerģijas iegūšana ir atkarīga no trešām valstīm; atzinīgi vērtē progresu, kas abos šajos aspektos panākts kopš plāna *RePowerEU* darbības sākuma; aicina ES un tās dalībvalstis paātrināt pāreju; uzsver, ka šajā nolūkā būs jāpalielina atjaunojamo energoresursu un energoefektivitātes mērķi kā daļa no tiesiskā regulējuma laikposmam pēc 2030. gada; aicina Komisiju ņemt vērā ES Zinātniskās konsultatīvās padomes klimata pārmaiņu jautājumos ieteikumu nodrošināt ES politikas saskaņotību ar nepieciešamību atteikties no ekonomikas, kas balstīta uz fosilo kurināmo, izvairoties no oglekļa iesīkstes un balasta aktīviem;

55. atgādina, ka tā 2024. gada 24. aprīlī sniegusi savu piekrišanu Padomes Lēmumam par to, lai apstiprinātu Eiropas Atomenerģijas kopienas izstāšanos no Enerģētikas hartas nolīguma ([24]).

Trīskāršā planētas krīze – klimata pārmaiņas, piesārņojums un biodaudzveidības izzušana

56. uzsver, ka klimata pārmaiņu, piesārņojuma un bioloģiskās daudzveidības zuduma krīzes ir savstarpēji saistītas un ka reakcija uz šīm krīzēm ir jāsaskaņo; norāda uz to nopietnajām sekām, piemēram, pārtuksnešošanos, ūdens trūkumu, okeānu degradāciju un sausumu; uzsver, ka ir svarīgi aizsargāt, saglabāt un atjaunot biodaudzveidību un ekosistēmas un ilgtspējīgi apsaimniekot dabas resursus, lai veicinātu dabā balstītu klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, izvairītos no ekstrēmiem laikapstākļiem un veidotu noturību;

57. uzsver, ka ir jāpalielina investīcijas un efektīvāk jāiegulda inovatīvos un dabā balstītos risinājumos, piemēram, apmežošanā, mežu atjaunošanā un dabiskās sūkļu audžu, mitrāju atjaunošanā un reģeneratīvā lauksaimniecības praksē, lai stiprinātu pielāgošanos klimata pārmaiņām, jo īpaši nolūkā ierobežot plūdus un sausumu; uzsver, ka šādām pieejām pēc iespējas būtu pozitīvi jāietekmē bioloģiskā daudzveidība un tām būtu jāsamazina oglekļa emisijas no augsnes un ietekme ārpus teritorijas uz ūdensobjektiem, jāsamazina augsnes sablīvēšanās un jāatvieglo mežu pielāgošanās klimata pārmaiņām; šajā sakarībā pieņem zināšanai Komisijas priekšlikumu par meža pārvaldību un meža monitoringa nozīmi; pauž bažas par būtisko atšķirību starp Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regulā ([25]) noteikto oglekļa piesaistītāju palielināšanas mērķrādītāju 2030. gadam un pasākumiem, kas paredzēti, lai sasniegtu nacionālajos enerģētikas un klimata plānos iekļautos mērķrādītājus; mudina dalībvalstis izvirzīt vērienīgākus mērķus;

58. atzīst, ka veselīgas ekosistēmas un bagātīga biodaudzveidība nodrošina dzīvībai svarīgus pakalpojumus, un uzsver, ka klimata pārmaiņas ir viens no tiešajiem biodaudzveidības izzušanas virzītājspēkiem; norāda, kā klimata pārmaiņas jau ir izmainījušas sauszemes, saldūdens un jūras ekosistēmas visā pasaulē, liekot izzust sugām un pasliktināties būtiskiem ekosistēmu pakalpojumiem;

59. uzsver, ka augsta oglekļa dioksīda emisiju līmeņa ekosistēmu, piemēram, kūdrāju, mitrāju, mežu (tostarp pirmatnējo mežu), tradicionālo agromežsaimniecības sistēmu, ganību un zilā oglekļa ekosistēmu, piemēram, sāļo purvu, jūraszāļu un mangrovju, kā arī sugu, kas nodrošina šo ekosistēmu darbību, saglabāšana un atjaunošana piedāvā plašu klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanās ieguvumu klāstu; aicina Komisiju izstrādāt šo ekosistēmu kartēšanu un izstrādāt metodikas precīzai, stabilai un pārredzamai oglekļa piesaistījumu un emisiju uzskaitei no šīm ekosistēmām tādā veidā, kas neapdraud bioloģiskās daudzveidības mērķus, un uzsver, ka būtu jāievēro aizsargājamo teritoriju kvalitāte; brīdina, ka pretrunīgi ieguldījumi un stimuli, piemēram, mitrāju nosusināšanas finansēšana, tomēr pēc tam finansējot to pašu teritoriju atjaunošanu, mazina ES finanšu resursu efektivitāti un rada nenoteiktību lauksaimniekiem un lauksaimniecības nozarei;

([24]) Padomes Lēmums (ES) 2024/1677 (2024. gada 30. maijs) par to, lai apstiprinātu Eiropas Atomenerģijas kopienas izstāšanos no Enerģētikas hartas nolīguma (OV L, 2024/1677, 13.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1677/oj).

([25]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/841 (2018. gada 30. maijs) par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju un piesaistes iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 un Lēmumu Nr. 529/2013/ES (OV L 156, 19.6.2018., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj).

60. mudina visas puses, veicot pasākumus, lai risinātu klimata pārmaiņu problēmu, apņemties aizsargāt, ievērot, veicināt un pildīt savus pienākumus cilvēktiesību jomā, tostarp attiecībā uz tiesībām uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi, pirmiedzīvotāju tautu tiesībām, kā noteikts ANO Deklarācijā par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām, un vietējo pašvaldību tiesībām; uzsver, ka ir jāatbalsta un jāaizsargā vides aizstāvji un jāsauc pie atbildības tie, kas viņus apdraud; uzsver dzimumu līdztiesības un starppaaudžu taisnīguma nozīmi klimata krīzes risināšanā; aicina visas puses ievērot šīs vērtības un nodrošināt jēgpilnu sabiedrības līdzdalību, piekļuvi informācijai un brīvu, iepriekšēju un informētu piekrišanu;

61. aicina visas puses *COP29* panākt progresu virzībā uz tādu lēmumu pieņemšanu, kas nodrošina līdzsvaru starp sociālajiem, vides un ekonomikas pīlāriem;

62. uzsver, ka ir svarīgi īstenot Kuņminas-Monreālas globālo biodaudzveidības satvaru Konvencijai par bioloģisko daudzveidību, tostarp nepieciešamību maksimāli palielināt dabas spēju palīdzēt mazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām un līdz minimumam samazināt klimatrīcības negatīvo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību; atgādina, ka ļoti biodaudzveidīgu un neskartu ekosistēmu saglabāšana uz sauszemes un okeānā ir izmaksu ziņā visefektīvākā dabā balstītā rīcība, lai cīnītos pret klimata pārmaiņām; aicina visas puses pastiprināt centienus, lai izpildītu savas starptautiskās saistības bioloģiskās daudzveidības jomā, atgādinot par nespēju sasniegt Aiči mērķus; atzinīgi vērtē ES mērķu iesniegšanu saskaņā ar šo satvaru;

63. uzsver, ka augsne ir lielākais sauszemes oglekļa piesaistītājs, kam ir neaizstājama loma globālajā klimata ciklā; uzsver augsnes degradācijas pārrobežu ietekmi; atzinīgi vērtē visus valdību un nevalstisko dalībnieku centienus maksimāli palielināt augsnes potenciālu, lai mazinātu klimata pārmaiņas un uzlabotu ūdens pieejamību; pieņem zināšanai ES priekšlikuma par Augsnes monitoringa un noturības direktīvu nozīmi;

64. uzsver klimata pārmaiņu pastiprināto postošo ietekmi uz vidi, sociālo jomu, ekonomiku un lauksaimniecību, ko rada pārtuksnešošanās, ūdens piesārņojums, plūdi un mežu ugunsgrēki; uzsver, ka ir svarīgi aizsargāt, saglabāt un atjaunot ūdens un ar ūdeni saistītās ekosistēmas kā klimata noturības un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas būtiskas sastāvdaļas; apstiprina, ka ir vajadzīga ūdens apsaimniekošana, kas novērš ūdens trūkumu un piesārņojumu, jo ūdens un resursu aprites ķēdes lielā mērā ir slēgtas, lai veicinātu aprites ekonomiku un optimālu resursu efektivitāti un atveseļošanu;

65. atzinīgi vērtē to, ka *COP29* prezidentvalsts galveno uzmanību pievērsa ar ūdeni saistītām problēmām, *COP29* laikā nodrošinot globālu platformu, kurā puses var sadarboties un rast risinājumus ūdens jomā; atzinīgi vērtē to, ka ir sākta pirmā ANO sistēmas mēroga stratēģija ūdens un sanitārijas jomā, kas ir svarīgs instruments, lai veicinātu vietējo pašvaldību noturību pret klimata pārmaiņām;

66. aicina pastiprināt starptautisko sadarbību, tostarp upju baseinu līmenī, lai risinātu pieaugošo ūdens krīzi, nodrošinātu tīru un kvalitatīvu ūdeni, veicinātu ilgtspējīgu ūdens apsaimniekošanu un īstenotu dabā balstītus risinājumus; aicina visas puses pieņemt ūdens stratēģijas saskaņā ar savu klimata politiku, lai panāktu ūdens nodrošinājumu, ūdens ilgtspēju un ūdensapgādes noturību, vienlaikus nodrošinot vispārēju piekļuvi ūdenim un sanitārijai, kā arī nodrošinot, ka neviens netiek atstāts novārtā, un par prioritāti nosakot neaizsargātu vietējo pašvaldību aizsardzību;

67. atzinīgi vērtē paziņojumu par Eiropas ūdensapgādes noturības stratēģiju un aicina Komisiju ātri īstenot šo stratēģiju, lai nodrošinātu, ka avoti tiek pienācīgi pārvaldīti un tiek novērsts ūdens trūkums, kā arī lai nodrošinātu, ka mēs uzlabojam mūsu ūdens saimniecības un tehnoloģiju konkurētspēju un inovācijas priekšrocības; mudina ES vadīt centienus aizsargāt un atjaunot ūdens ekosistēmas saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu, ES bioloģiskās daudzveidības stratēģiju un Eiropas zaļo kursu;

68. atzīst ūdens kā resursa universālumu visām nozarēm, tostarp tām, kas atbild par enerģētiku, pārtikas nodrošinājumu un kritiski svarīgiem digitālajiem pakalpojumiem; atzīst digitālo rīku nozīmi visās klimata pārmaiņu mazināšanas darbībās, kas ir daļa no sabiedrības ar ūdensapgādes noturību;

69. aicina dalībvalstis un Komisiju nodrošināt efektīvu ūdens infrastruktūru kā instrumentu cīņai pret klimata pārmaiņām un noturības uzlabošanai;

70. atzinīgi vērtē ANO Atklātās jūras līguma (Nolīguma par biodaudzveidības saglabāšanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas) pieņemšanu; aicina puses turpināt darbu pie ANO okeāna un klimata pārmaiņu dialoga; uzsver, ka klimata mehānismi ir atkarīgi no okeāna un jūras ekosistēmu veselības, ko patlaban ietekmē globālā sasilšana, piesārņojums, jūras biodaudzveidības pārmērīga izmantošana, paskābināšanās, skābekļa līmeņa pazemināšanās un krasta erozija; aicina visas puses uzlabot okeāna oglekļa piesaistītāju noturību un aizsardzību, tostarp aizsargājot jūras ekosistēmas, piemēram, mangrovju, jūraszāļu audzes un koraļļu rifus; atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas apņemšanos sākt Eiropas okeānu paktu;

71. uzsver, ka visām nozarēm ir jādod ieguldījums emisiju samazināšanā;

72. uzsver, ka visā pasaulē ir steidzami jāapkaro plastmasas piesārņojums, jo tas nopietni apdraud jūras ekosistēmas, bioloģisko daudzveidību un cilvēku veselību un ik gadu okeānos nonāk aptuveni 8 miljoni tonnu plastmasas; uzsver, ka ir svarīgi cīnīties pret mikroplastmasu, jo īpaši okeāna un saldūdens ekosistēmās; atzinīgi vērtē notiekošo darbu pie globālā līguma par plastmasu; mudina ES uzņemties vadošo lomu tāda līguma izstrādē, ar ko panāktu ilgtspējīgu plastmasas ražošanas līmeni, pakāpeniski izbeigtu kaitīgu vienreizlietojamu plastmasu, veicinātu inovāciju ilgtspējīgu alternatīvu jomā un veicinātu aprites ekonomikas principus, kā arī veicinātu ražotāja paplašinātu atbildību, lai nodrošinātu, ka tiek risināts jautājums par plastmasas pilnu aprites ciklu, un par prioritāti nosakot vietējās pašvaldības, kuras visvairāk skar plastmasas piesārņojums; aicina izvirzīt globālu mērķi līdz 2040. gadam izskaust plastmasas piesārņojumu vidē;

73. uzsver, ka ir jācīnās pret ķīmisko piesārņojumu; aicina rīcību padarīt intensīvāku, lai īstenotu Globālajā ķīmisko vielu satvarā izklāstīto visaptverošo plānu virzībā uz planētu, kas brīva no ķīmisko vielu un atkritumu piesārņojuma;

74. uzsver, ka ir jāaizsargā to cilvēku veselība un labklājība, kā arī vietējās pašvaldības, kurus skar klimata pārmaiņu nelabvēlīgā ietekme; uzsver, ka nākamajām paaudzēm ir jānodrošina vienlīdzīga piekļuve ilgtspējīgai, noturīgai un veselīgai videi;

75. uzskata, ka vides politika būtu jāizstrādā, pilnībā ievērojot pieeju "Viena veselība"; atgādina, ka ir svarīgi *COP29* laikā rīkot veselības dienu, lai strādātu pie kopīgu veselības problēmu risinājumiem;

76. uzsver ciešo saikni starp gaisa piesārņojumu un klimata pārmaiņām; atzinīgi vērtē starptautiskos centienus risināt gan klimata pārmaiņu, gan gaisa kvalitātes problēmu, izmantojot tādas iniciatīvas kā ANO EEK Konvencija par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos un Klimata un tīra gaisa koalīciju; aicina visas puses pastiprināt sadarbību šajā jautājumā un saskaņot gaisa kvalitātes politiku ar klimatrīcību, lai aizsargātu sabiedrības veselību un vidi visā pasaulē;

77. uzsver, ka klimata pārmaiņas palielinās rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem; šajā sakarībā uzsver, ka nepieciešams nekavējoties rīkoties, lai rīkotos pret rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem, un tāpēc aicina puses noslēgt globālu vienošanos nolūkā samazināt antimikrobiālo līdzekļu lietošanu un apkarotu rezistences risku;

78. atgādina, ka globālā mērogā pilsētas ir atbildīgas par 70 % no CO_2 emisijām pasaulē ([26]); uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir galvenie klimatrīcības dalībnieki; tādēļ uzsver, ka ir jāatvieglo to piekļuve finanšu mehānismiem un ka ir jāpastiprina sadarbība ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām NND sagatavošanas, finansēšanas un īstenošanas procesā pirms *COP30*, kā arī valstu pielāgošanās plānos, valstu bioloģiskās daudzveidības stratēģijās un rīcības plānos, kā arī ilgtermiņa stratēģijās;

Centieni visās nozarēs

79. atzinīgi vērtē to, ka līdz šim brīdim par globālā metāna emisiju mazināšanas solījuma parakstītājām ir kļuvušas 158 valstis; aicina globālā metāna emisiju mazināšanas solījuma parakstītājas paātrināt rīcību metāna emisiju samazināšanai un vājināšanai līdz 2030. gadam un uzlabot metāna pārvaldību, izstrādājot visaptverošu satvaru, kura mērķis ir panākt progresu kolektīvo saistību izpildē; stingri mudina solījumam pēc iespējas ātrāk pievienoties it īpaši tās puses, kas ir lielas metāna emitētājas un vēl nav tam pievienojušās; aicina veikt kvantitatīvu, zinātniski pamatotu novērtējumu par progresu, kas panākts kopš solījuma pieņemšanas *COP26*;

([26]) *Shukla, P. R.* un *Skea, J.* (red.), *Climate Change 2022*: *Mitigation of Climate Change – Working Group III Contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* (Klimata pārmaiņu mazināšana — III darba grupas ieguldījums Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes sestajā novērtējuma ziņojumā), Klimata pārmaiņu starpvaldību padome, 2022. gads.

80. aicina visas Puses savos NND iekļaut arī īpašus metāna samazināšanas mērķrādītājus;

81. atgādina par ES regulu par metāna emisiju samazināšanu enerģētikas nozarē ([27]), ko no 2027. gada 1. janvāra piemēros arī tiem ES importētājiem, kas ieved jēlnaftu, dabasgāzi un ogles; uzsver nepieciešamību samazināt metāna emisijas visās nozarēs ES;

82. uzsver, ka transporta nozare ir vienīgā nozare, kurā emisijas ES līmenī kopš 1990. gada ir pieaugušas, un ka tas nav savienojams ar ES mērķiem klimata jomā; uzsver, ka ES klimata mērķu sasniegšanai būs vajadzīgi lielāki un ātrāki emisiju samazinājumi visās transporta apakšnozarēs, tostarp aviācijas apakšnozarē un jūrniecības apakšnozarē; atzinīgi vērtē jūrniecības emisiju iekļaušanu ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā (ES ETS); uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt modālo pārvirzi un intermodālos pārvadājumus un ar uzlabotas eksternalitāšu internalizācijas palīdzību padarīt pievilcīgākas tīra transporta iespējas, vienlaikus nodrošinot, ka ir pieejamas pienācīgas alternatīvas, veicot pieprasījuma pārvaldības pasākumus un nosakot prasības attiecībā uz efektivitāti un apritīgumu;

83. aicina Komisiju nodrošināt transporta dekarbonizācijas pasākumu sociālo taisnīgumu, tostarp — iekļaujot ES klimata politikas jomās tādas emisijas, ko rada milzīgas jahtas, privātās reaktīvās lidmašīnas un biznesa lidmašīnas;

84. aicina Starptautisko Jūrniecības organizāciju (SJO) pieņemt pasākumus, lai samazinātu jūras transporta emisijas atbilstoši zinātniski pamatotajiem mērķrādītājiem un Parīzes nolīgumā noteiktajai 1,5 °C robežvērtībai; pauž bažas par SJO lēno progresu starptautiskās kuģniecības radīto emisiju novēršanā; aicina ES iestāties par to, lai tiktu pieņemti stingrāki globālie mērķrādītāji un termiņi; atgādina, ka saskaņā ar ETS direktīvas ([28]) noteikumiem ES būtu jāpārskata ES ETS jūrniecības tiesību aktu darbības joma, ja SJO sarunās netiks panākta rīcība atbilstoši Parīzes nolīgumam; aicina Komisiju un dalībvalstis atsākt UNFCCC sarunas par starptautiskās kuģniecības emisiju attiecināšanu uz nacionālajiem inventarizācijas pārskatiem, atspoguļojot ES ETS un iniciatīvas "*FuelEU Maritime*" regulas ([29]) tvērumu;

85. uzsver, ka aviācijas nozarei ir steidzami jāpielāgojas globālajiem klimata mērķiem, jo īpaši Parīzes nolīgumā noteiktajam 1,5 °C mērķrādītājam; pauž bažas par Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (*ICAO*) lēno progresu starptautiskās aviācijas radīto emisiju novēršanā; aicina *ICAO* pieņemt vērienīgākus pasākumus saskaņā ar Starptautiskās aviācijas radīto oglekļa emisiju izlīdzināšanas un samazināšanas shēmu, lai samazinātu šīs emisijas; atgādina — ja *ICAO* nenodrošina emisiju samazinājumus saskaņā ar Parīzes nolīgumu, Komisijai ir pienākums izskatīt iespēju paplašināt ES ETS darbības jomu, attiecinot to arī uz lidojumiem uz lidlaukiem, kas atrodas ārpus Eiropas Ekonomikas zonas, atbilstoši ETS direktīvas noteikumiem;

86. atgādina, ka tiek lēsts, ka tāda aviācijas ietekme uz klimatu, kas nav saistīta ar CO_2 emisijām, ir divreiz lielāka ([30]) nekā tikai CO_2 ietekme; uzsver, ka ir svarīgi apkopot zināšanas gan par ES iekšējo lidojumu, gan lidojumu no un uz galamērķiem ārpus ES ietekmi, kas nav saistīta ar CO_2 emisijām, un novērtēt, vai ir vajadzīgi pasākumi šīs ietekmes mazināšanai saskaņā ar ES ETS paredzētajiem noteikumiem un termiņiem;

87. aicina paātrināt ilgtspējīgu degvielu izstrādi un ieviešanu aviācijas nozarē un jūrniecības nozarē;

([27]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1787 (2024. gada 13. jūnijs) par metāna emisiju samazināšanu enerģētikas sektorā un ar ko groza Regulu (ES) 2019/942 (OV L, 2024/1787, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj).

([28]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj).

([29]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1805 (2023. gada 13. septembris) par atjaunīgo un mazoglekļa degvielu izmantošanu jūras transportā un ar ko groza Direktīvu 2009/16/EK (OV L 234, 22.9.2023., 48. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1805/oj).

([30]) *Transport & Environment, Murphy, A.* un *Simon, V.*, "*Private jets: can the super rich supercharge zero-emission aviation?*", Eiropas Transporta un vides federācija, Brisele, 2021. gads.

88. atkārtoti aicina visas puses, tostarp ES dalībvalstis, veikt pasākumus, lai atturētu no privāto reaktīvo lidmašīnu izmantošanas; uzsver privāto reaktīvo lidmašīnu nesamērīgo ietekmi uz klimatu, jo tās rada līdz pat 14 reižu lielāku piesārņojumu, rēķinot uz vienu pasažieri, nekā komerciālie lidojumi; uzsver, ka ir svarīgi rādīt piemēru, un mudina visus dalībniekus, kas piedalās COP29, tostarp — no ES iestādēm, atturēties no privāto reaktīvo lidmašīnu izmantošanas un izvēlēties vismazāk piesārņojošo transporta veidu, lai nokļūtu galamērķī;

89. Norāda, ka 2020. gadā lauksaimniecības nozare radīja 10–12 % no pasaules antropogēnajām emisijām un 11 % no kopējām ES emisijām ([31]); norāda, ka kopš 1990. gada lauksaimniecības emisijas ES līmenī ir samazinājušās par 25 % ([32]), bet pēdējo divdesmit gadu laikā tās ir saglabājušās relatīvi stabilas;

90. tomēr uzsver, ka tajā pat laikā lauksaimniecības nozare un lauksaimnieki ir pakļauti arvien lielākam spiedienam, ko rada klimata pārmaiņu ietekme, tostarp temperatūras paaugstināšanās, sausums, neprognozējami nokrišņi un plūdi, un atzīst, ka viņi ir neaizstājami partneri pārtikas nodrošinājuma garantēšanā, dinamisku lauku apvidu saglabāšanā un klimatneitralitātes mērķu sasniegšanā; šajā sakarībā uzsver, ka ir jāturpina darbs pie ilgtspējīgām un noturīgām pārtikas sistēmām, un atzīst gan SEG emisiju samazināšanas potenciālu lauksaimniecības nozarē, gan lauksaimnieku un mežsaimnieku potenciālo ieguldījumu dabiskā oglekļa piesaistīšanā un uzglabāšanā augsnē un mežos; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt lauksaimniekiem iespēju aktīvi piedalīties klimata pārmaiņu mazināšanas, pielāgošanās un ekosistēmu saglabāšanas politikas izstrādē; šajā sakarībā atzinīgi vērtē stratēģisko dialogu par lauksaimniecības nākotni Eiropas Savienībā un Komisijas priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas apņemšanos jaunās Komisijas pilnvaru termiņa pirmajās 100 dienās nākt klajā ar redzējumu par lauksaimniecību un pārtiku, lai nodrošinātu ES lauksaimniecības nozares ilgtermiņa konkurētspēju un ilgtspēju planētas iespēju robežās;

91. uzsver, ka pāreja uz ilgtspējīgāku lauksaimniecības praksi un īsākām piegādes ķēdēm un pāreja uz veselīgāku pārtiku, uzturu un dzīvesveidu, kā arī pārtikas izšķērdēšanas samazināšanu ievērojami samazinās pārtikas ķēdes emisijas, uzlabos klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām, mazinās spiedienu uz bioloģisko daudzveidību un zemi, samazinās gaisa un ūdens piesārņojumu un palīdzēs atjaunot augsnes kvalitāti un ekosistēmas; atkārtoti norāda, ka ir jārisina jautājums par pārmērīgi pārstrādātu produktu pārmērīgu patēriņu;

92. uzsver, ka ir vajadzīgi politikas satvari, kas atbalsta lauksaimniekus pārejā uz ilgtspējīgu lauksaimniecības praksi un kuros īpaša uzmanība pievērsta mazajiem lauksaimniekiem, nodrošinot instrumentus, mehānismus, paņēmienus, iespējas, apmācību un finansiālus stimulus tādas klimata ziņā viedas lauksaimniecības prakses ieviešanai, kas uzlabo ražīgumu, vienlaikus veicinot pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, un kas atalgo lauksaimniekus un mežsaimniekus, kuri palīdz dekarbonizēt ekonomiku un darbojas saskaņā ar dabu, saglabājot bioloģisko daudzveidību un dabiskās ekosistēmas; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt lauksaimniecības nozari ar visaptverošu metodiku, lai izveidotu SEG emisiju uzskaites sistēmu, kas aptvertu dažādus lauksaimniecības veidus; aicina ES palielināt ieguldījumus videi draudzīgās tehnoloģijās un inovācijās lauksaimniecības nozarē, piemēram, precīzā lauksaimniecībā, ilgtspējīgās apūdeņošanas sistēmās, klimatiski viedā lauksaimniecības praksē un agroekoloģiskajā praksē, kas ļauj efektīvāk izmantot tādus resursus kā ūdens un enerģija; turklāt uzsver, cik svarīga ir tāda politika, kas atvieglo piekļuvi šādiem inovatīviem risinājumiem un digitālajiem rīkiem; uzsver, ka ir svarīgi attīstīt ilgtspējīgāku lauksaimniecību, nodrošinot lauksaimniekiem alternatīvas, lai samazinātu sintētisko mēslošanas līdzekļu un pesticīdu izmantošanu un to attiecīgo ražošanu; norāda, ka tas — kopā ar dabiskā oglekļa sekvestrēšanas augsnē un augsnes organisko vielu palielināšanos — var sniegt daudzus ieguvumus, palielinot augsnes auglību, atjaunojot bioloģisko daudzveidību un nodrošinot būtisku seku mazināšanas potenciālu; uzsver nepieciešamību mērķtiecīgāk orientēties uz noturību, atbalstot ilgstoša sausuma riska pārvaldību, veicinot tādu kultūru audzēšanu, kas ir mazāk ūdensietilpīgas, un veicinot ilgtspējīgu praksi, kas uzlabo ekosistēmu noturību;

93. aicina visas Puses turpināt darbu virzībā uz to, lai īstenotu COP28 AAE Deklarāciju par ilgtspējīgu lauksaimniecību, noturīgām pārtikas sistēmām un klimatrīcību;

94. uzsver, ka ir svarīgi globālā līmenī nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus lauksaimnieciskajai ražošanai, pamatojoties uz augstiem vides aizsardzības, dzīvnieku labturības un atbilstības uzraudzības standartiem;

([31]) Eiropas Vides aģentūra, "*Progress and prospects forcarbon in the agriculture sector and beyond*", Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2022. gads.

([32]) Eiropas Vides aģentūra, "*EEA greenhouse gases – data viewer*", 2024. gada 13. augusts.

95. uzsver, ka aizsardzības nozarei ir jāpalīdz samazināt emisijas, vienlaikus saglabājot darbības efektivitāti, un ka būtu jāpaātrina dekarbonizācijas tehnoloģiju un stratēģiju izstrāde aizsardzības nozarē; norāda, ka sadalīto datu par militārajām emisijām iekļaušana UNFCCC iesniegtajos dokumentos ir brīvprātīga un ka pašlaik nav iespējams no iesniegtajiem UNFCCC datiem noteikt paziņotās militārās SEG emisijas; aicina Komisijas priekšsēdētajas vietnieku / Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos, Komisiju un Padomi izstrādāt priekšlikumu par militāro emisiju pārredzamu uzskaiti UNFCCC, kas atzīst Stratēģiskā kompasa drošībai un aizsardzībai pieņemšanu, un ar mērķi pilnībā īstenot klimata pārmaiņu un aizsardzības ceļvedi;

96. uzsver, ka ES oglekļa ievedkorekcijas mehānisms (OIM) ir būtisks instruments, lai efektīvi noteiktu cenas emisijām no Eiropas Savienībā importētajiem produktiem, samazinātu emisijas no šiem produktiem un novērstu oglekļa emisiju pārvirzi, vienlaikus atbalstot oglekļa cenas noteikšanu visā pasaulē ar papildu pasākumiem rūpniecības dekarbonizācijai vismazāk attīstītajās valstīs; aicina Komisiju strādāt pie OIM darbības jomas paplašināšanas saskaņā ar OIM regulas ([33]) noteikumiem, vienlaikus sadarbojoties ar trešām valstīm, lai veicinātu mehānisma pareizu īstenošanu un veicinātu oglekļa cenas noteikšanas ieviešanu;

97. atzinīgi vērtē to, ka saskaņā ar Pasaules Bankas datiem oglekļa cenas tagad sedz 24 % no pasaules emisijām ([34]); tomēr pauž nožēlu par to, ka gan aptvērums, gan cenu līmenis joprojām ir pārāk zems, lai sasniegtu Parīzes nolīgumā noteiktos mērķus; atzinīgi vērtē to, ka vairāki ES tirdzniecības partneri ir ieviesuši oglekļa tirdzniecības vai citus oglekļa cenu noteikšanas mehānismus; aicina Komisiju arī turpmāk mudināt un atbalstīt citas Puses līdzīgu oglekļa cenas noteikšanas mehānismu ieviešanā vai uzlabošanā un izpētīt saiknes un citus sadarbības veidus ar esošajiem oglekļa cenas noteikšanas mehānismiem ārpus ES; šajā saistībā aicina Komisiju ieviest aizsardzības pasākumus, lai jebkāda sasaiste ar ES ETS arī turpmāk palīdzētu vēl vairāk un noturīgi mazināt klimata pārmaiņas un netiktu mazinātas saistības, kādas ES uzņēmusies attiecībā uz SEG emisiju apjomu; atzinīgi vērtē to, ka ir izveidota Komisijas darba grupa starptautiskās oglekļa cenas noteikšanas un tirgu diplomātijas jautājumos, un aicina Komisiju nodrošināt, ka šī darba grupa savlaicīgi kļūst pilnībā darbotiesspējīga;

98. norāda, ka globālā izsvēršana izgaismo to, cik svarīga ir pāreja uz ilgtspējīgu dzīvesveidu un ilgtspējīgiem patēriņa un ražošanas modeļiem centienos risināt klimata pārmaiņu problēmu, tostarp izmantojot aprites ekonomikas pieejas, un ka tas uzsver nepieciešamību turpināt attīstīt aprites ekonomiku ES, tostarp atbalstot inovācijas un investīcijas aprites risinājumos un uzņēmējdarbības modeļos, un otrreizējo izejvielu tirgos, un uzsver, cik svarīga nozīme ir atkritumu samazināšanai un reciklēšanas palielināšanai; atgādina par 8. VRP pausto apņemšanos būtiski samazināt ES izejvielu izmantošanas pēdu un patēriņa pēdu, lai pēc iespējas ātrāk panāktu, ka tās atbilst planētas iespēju robežām; aicina Komisiju izstrādāt papildu pasākumus, lai paātrinātu pāreju uz aprites ekonomiku un ilgtspējīgu resursu izmantošanu, vienlaikus nodrošinot taisnīgu un iekļaujošu pārkārtošanos;

99. uzsver, ka ir jārisina jautājums par tekstilrūpniecības nozares ietekmi uz klimatu un vidi, jo tā rada aptuveni 8–10 % no pasaules SEG emisijām un ievērojamu resursu, jo īpaši ūdens un enerģijas, patēriņu ([35]); atzīst, ka tekstilrūpniecībai ir jāuzņemas nozīmīga loma pārejā uz aprites ekonomiku un jārisina problēmas, kas saistītas, piemēram, ar atkritumu rašanās novēršanu, atkritumu apsaimniekošanu, mikroplastmasas piesārņojumu, ūdens izmantošanu, pārprodukciju, ražošanas procesa vispārējo noturību un netoksiskumu, kā arī tekstilizstrādājumu reciklējamību, tostarp nodrošinot tādu tekstilizstrādājumu dizainu, lai tie būtu ilgmūžīgi un reciklējami; uzsver, ka ir obligāti jāstrādā pie tā, lai noteiktu globālus standartus attiecībā uz to, kad zīmoli var izstrādājumam pievienot vidiskuma norādes;

100. uzsver, ka ir jācīnās pret zaļmaldināšanu, strādājot pie tā, lai izveidotu konsekventus un pārredzamus globālus standartus attiecībā uz vidiskuma norādēm, lai palīdzētu patērētājiem izdarīt apzinātu izvēli un novērstu zaļmaldināšanu, nodrošinot, ka ilgtspējas norādes ir pamatotas ar pārbaudāmiem pierādījumiem;

101. uzsver, ka klimata pārmaiņas, ūdens nepietiekamība un vides degradācija izraisa dabas resursu trūkumu, var saasināt konfliktus un spriedzi, kā arī pārtikas trūkumu un dabas katastrofas un ir galvenie cilvēku pārvietošanas virzītājspēki un apdraudējuma pavairotāji;

([33]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/956 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido oglekļa ievedkorekcijas mehānismu (OV L 130, 16.5.2023., 52. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj).

([34]) Pasaules Banka, "*State and Trends of Carbon Pricing 2024*", Pasaules Banka, Vašingtona, 2024. gada 21. maijs.

([35]) Starptautiskā Finanšu korporācija, "*Strengthening sustainability in the textile industry*", Starptautiskā Finanšu korporācija, Vašingtona, 2023. gads.

102. Norāda, ka Vidusjūra ir viens no reģioniem, kurus visvairāk skar klimata pārmaiņas, un tajā sasilšana ir par 20 % straujāka nekā vidēji pasaulē, un prognozes rāda, ka 20 gadu laikā 250 miljoni cilvēku saskarsies ar ūdens trūkumu ([36]) un piedzīvos arvien biežākus mežu ugunsgrēkus, kuru sekas nopietni ietekmēs piekrastes kopienu iztiku, ekonomikas nozares un bioloģisko daudzveidību; aicina Komisiju un dalībvalstis steidzami rīkoties, sadarbojoties ar Vidusjūras reģiona partneriem, lai īstenotu vērienīgus pielāgošanās pasākumus un vadītu klimata pārmaiņu mazināšanas darbību, galveno uzmanību pievēršot ūdens resursu apsaimniekošanai, ekosistēmu atjaunošanai un ilgtspējīgai ekonomikas pārkārtošanai;

103. uzsver, ka klimata pārmaiņas ietekmē kultūras mantojumu vēl nepieredzētā ātrumā un mērogā; uzsver, ka ir jāpastiprina centieni aizsargāt un saudzēt pasaules kultūras un dabas mantojumu, galveno uzmanību pievēršot riskgatavības uzlabošanai un noturības pret klimata pārmaiņām stiprināšanai;

104. uzsver, ka ir jāpastiprina ES rīcība attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām, noturību un sagatavotību klimata pārmaiņām, stiprinot ES civilās aizsardzības mehānismu, lai uzlabotu ES spēju novērst un pārvaldīt plaša mēroga un pārrobežu dabas katastrofas, kas kļūst arvien biežākas;

105. norāda, ka arvien lielāka ir zinātniskā un politiskā interese par Saules starojuma modifikāciju (*SRM*), kas tiek ierosināts kā klimata inženierijas pieeju kopums, piemēram, stratosfēras aerosola injekcija, lai mākslīgi atstarotu Saules gaismu un atdzesētu planētu; uzsver, ka ar *SRM* nekādi netiek risināts klimata pārmaiņu galvenais cēlonis, nav zinātniskas noteiktības par tās ietekmi un tā apdraud klimatisko un ģeopolitisko stabilitāti, iespējams, katastrofālā veidā; atgādina, ka ANO rezolūcija par globālo pārvaldību ir bloķēta; aicina Komisiju veikt pasākumus attiecībā uz *SRM*, ierosinot vienošanos par neizmantošanu, lai apturētu tās ieviešanu, ierobežotu tās attīstīšanu un iebilstu pret turpmāku *SRM* institucionalizāciju starptautiskās iestādēs — saskaņā ar piesardzības principu un trūkstot pierādījumiem par tās drošību un pilnīgai vispārējai vienprātībai par tās pieņemamību;

Klimata pārmaiņas un dzimte

106. uzsver, cik svarīga nozīme UNFCCC procesā ir iekļaujošām pieejām, tostarp taisnīgas pārkārtošanās darba programmai; aicina visas Puses, tostarp ES un tās dalībvalstis, pastiprināt centienus integrēt dzimumu līdztiesību savos pārskatītajos NND un nacionālajos pielāgošanās plānos un savās klimata un vides rīcībpolitikās, jo īpaši tajās, kas saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanu, pielāgošanos tām un zaudējumu un kaitējuma kompensēšanu; uzsver, ka visām Pusēm ir jāveic konkrētākas darbības, lai izpildītu saistības, kas noteiktas Dzimumu līdztiesības rīcības plānā, par kuru vienojās COP25, un lai vienotos par jaunu dzimumu līdztiesības darba programmu un ar to saistīto rīcības plānu laikposmam pēc 2024. gada; mudina dalībvalstis un Komisiju palielināt centienus, lai sasniegtu ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānā III noteiktos mērķus;

107. uzskata, ka ir jāpalielina un jāatvieglo sieviešu piekļuve iekļaujošam klimatfinansējumam, norādot, ka sievietēm ir nesamērīgi mazāka piekļuve finanšu resursiem, kas paredzēti klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mazināšanas projektiem; mudina ES un dalībvalstis ziņot par savu klimatfinansējuma ieguldījumu dzimumvērību un uzlabot saskaņotību starp dzimuma un klimata atbalstu, izmantojot ārējās darbības instrumentus un EIB;

108. uzsver, cik svarīgi ir palielināt sieviešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā klimata diplomātijas kontekstā, tostarp COP delegācijās un vadībā visos klimata politikas līmeņos; aicina visas Puses censties panākt sieviešu līdztiesību savās delegācijās un visos klimata pārmaiņu lēmumu pieņemšanas un sarunu līmeņos; mudina visas Puses iecelt valsts dzimumu līdztiesības un klimata pārmaiņu kontaktpunktu un palielināt ar to saistītos resursus, apmācību un atbalstu, arī Eiropas Savienības ietvaros;

109. uzsver, ka pielāgošanās spējas un neaizsargātība atšķiras atkarībā no dzimuma, vecuma, spējām, rasu un profesionālajām iezīmēm; tādēļ aicina visas Puses novērtēt neaizsargāto iedzīvotāju vajadzības, reaģēt uz tām un noteikt par prioritāti savos nacionālajos pielāgošanās plānos, pielāgošanās paziņojumos un NND;

([36]) Vidusjūras reģiona eksperti klimata un vides pārmaiņu jautājumos (*MedECC*),"*Risks associated to climate and environmental changes in the Mediterranean region. A preliminary assessment by the MedECC Network Science-policy interface – 2019*", 2019. gads.

110. uzsver, ka ir jāpaātrina rīcība saistībā ar dzimumvērīgu katastrofu riska samazināšanu un attiecīgi ar Sendai ietvarprogrammas dzimumvērīgu īstenošanu; aicina īstenot papildu centienus, lai sagatavotībā katastrofām par prioritāti izvirzītu un ņemtu vērā dzimumu līdztiesību, it sevišķi izmantojot nodalītas katastrofu riska mazināšanas datu kopas;

Rūpniecība, mazie un vidējie uzņēmumi un konkurētspēja

111. uzskata, ka COP29 ir svarīgs solis kopš Parīzes nolīguma parakstīšanas 2015. gadā; uzsver, ka centieniem apkarot klimata pārmaiņas vajadzētu būt vērstiem uz to, lai samazinātu enerģētisko nabadzību, palielinātu ES rūpniecības un mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) noturību un konkurētspēju un nodrošinātu iespējas ES rūpniecībai un MVU, kuras var īstenot, ja likumdevēji apņemsies īstenot savlaicīgus, individuāli pielāgotus, uz solidaritāti balstītus un pienācīgus politikas risinājumus un stabilu un paredzamu pārkārtošanās regulējumu; aicina visas UNFCCC Puses apņemties un īstenot šos atbilstošos politikas virzienus un pasākumus;

112. uzsver, ka labi izstrādāta veicinoša politika var nodrošināt, lai klimatrīcība, inovācija, dekarbonizācija, darbvietu radīšana un konkurētspēja iet roku rokā; atgādina, ka, investējot inovatīvās, ilgtspējīgās nozarēs un tehnoloģijās saskaņā ar tīru un taisnīgu pārkārtošanos, mūsu klimats, ekonomika, kvalitatīva nodarbinātība un sociālā labklājība uzlabosies;

113. uzskata, ka ir ārkārtīgi svarīgi, lai ES nodrošinātu taisnīgu, ātru un godīgu pārkārtošanos, lai saglabātu sabiedrības atbalstu klimatrīcībai un rādītu piemēru, un lai nodrošinātu sev iniciatora priekšrocības, vienlaikus pasargājot iekšējo tirgu no negodīgas konkurences no trešo valstu puses un saglabājot vienlīdzīgus konkurences apstākļus Eiropas rūpniecības nozarēm starptautiskā līmenī, jo īpaši risinot problēmu attiecībā uz augstām enerģijas cenām, kas pašlaik kavē to konkurētspēju;

114. uzskata, ka, lai ne vēlāk kā līdz 2050. gadam kļūtu par pirmo klimatneitrālo kontinentu, vienlaikus palielinot mūsu konkurētspēju, lielākajā daļā nozaru būs vajadzīga padziļināta rūpniecības pārveide un pielāgošanās; uzskata, ka būs vajadzīgi apjomīgi ieguldījumi, lai atbalstītu energosistēmas pārveidi, ņemot vērā dalībvalstu atšķirīgos izejas punktus; aicina ES apsvērt finanšu shēmas labāku saskaņošanu ar Parīzes nolīgumu;

115. uzsver, ka ES būtu jādara viss iespējamais, lai saglabātu vadošo pozīciju un savu nozaru un MVU globālo konkurētspēju pārejā uz siltumnīcefekta gāzu neto nulles emisiju ekonomiku; uzsver, ka ir vajadzīga inovatīva politika, lai atgūtu, uzturētu un paplašinātu jomas, kurās ES ieņem vadošo lomu;

116. uzsver, ka rūpniecības nozares un MVU piedzīvo būtisku pāreju uz neto nulles emisiju ekonomiku; uzsver, ka ir jānodrošina piemēroti instrumenti un atbalsts pārejas posmam, vienlaikus veicinot inovāciju un nodrošinot konkurētspēju; atgādina, ka likumdevējiem šajā pārejā ir jāatbalsta un jāstimulē MVU, jo īpaši nodrošinot piekļuvi finansējumam ilgtspējīgām tehnoloģijām, pakalpojumiem un procesiem, vienkāršojot administratīvās procedūras un nodrošinot vienlīdzīgas iespējas publiskā iepirkuma jomā;

117. uzsver nepieciešamību turpināt ātri dekarbonizēt Eiropas rūpniecību, vienlaikus stiprinot tās konkurētspēju, un saglabāt ES atbalstu šiem centieniem; šajā sakarībā atgādina par Neto nulles emisiju industrijas akta pieņemšanu un atzīmē paziņojumu par gaidāmo Rūpniecības dekarbonizācijas paātrināšanas aktu un jaunu Tīras rūpniecības kursu, kura mērķis ir novirzīt investīcijas infrastruktūrā un rūpniecībā, jo īpaši energoietilpīgās nozarēs, un atbalstīt vadošos tirgus tīro tehnoloģiju izstrādē, ražošanā un izplatīšanā rūpniecībā; uzskata, ka ES Inovāciju fondam būtu jāturpina atbalstīt tīru un inovatīvu tehnoloģiju un to piegādes ķēžu izvēršanu;

118. uzsver, ka oglekļa pārvaldībai var būt nozīme procesa emisiju mazināšanā grūti dekarbonizējamās nozarēs un nenovēršamo emisiju samazināšanā; šajā sakarībā norāda uz neseno rūpnieciskās oglekļa pārvaldības stratēģiju, kuras mērķis ir izstrādāt ES rīcības plānu, lai palielinātu rūpniecisko un enerģijas ražošanas iekārtu radīto CO_2 emisiju uztveršanu, uzglabāšanu, transportēšanu un izmantošanu un CO_2 piesaisti no atmosfēras;

119. uzsver, ka ir vajadzīgi pienācīgi finanšu resursi, lai atbalstītu pāreju saskaņā ar nākamo daudzgadu finanšu shēmu, tostarp izmantojot īpašus finansēšanas instrumentus, kas efektīvi risina Eiropas nozaru finansēšanas vajadzības;

120. atzīst MVU, jo īpaši mikrouzņēmumu un jaunuzņēmumu, būtisko lomu inovācijas, nodarbinātības un izaugsmes veicināšanā un īstenošanā, kā arī digitālās un zaļās pārkārtošanās vadībā, izmantojot inovāciju un progresīvus tehnoloģiskos risinājumus; uzsver, ka, lai MVU varētu attīstīties un radīt darbvietas, tiem ir vajadzīgi skaidri, konsekventi un paredzami tiesību akti; uzsver specifiskos šķēršļus, ar kuriem šādiem uzņēmumiem nākas saskarties, lai piekļūtu finanšu instrumentiem un publiskajam un privātajam kapitālam;

121. uzsver, ka ir jāveicina konkurētspējīgi tirgi attiecībā uz precēm un retajiem metāliem, kas ir būtiski zaļajai pārejai; uzsver, ka ES rūpniecību negatīvi ietekmē pastāvīgā atkarība no nedaudziem piegādātājiem, un aicina dažādot piegādātājus; šajā sakarībā atzinīgi vērtē Kritiski svarīgo izejvielu akta pieņemšanu un Komisijas nodomu ierosināt jaunu Aprites ekonomikas aktu; uzsver aprites ekonomikas izšķirošo nozīmi, lai panāktu visaugstāko resursefektivitāti un neatkarību attiecībā uz kritiski svarīgām izejvielām; norāda, ka ir jāuzlabo starptautiskās piegādes, tostarp izmantojot gaidāmās tīras tirdzniecības un ieguldījumu partnerības, vienlaikus nodrošinot, ka tiek piemēroti tādi paši sociālie, vides un cilvēktiesību standarti, kādi tie ir ES;

122. uzsver, ka ir vajadzīgas īpašas kvalifikācijas programmas, tostarp pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides programmas, kas ir būtiskas, lai stiprinātu darbaspēku un apmierinātu pieaugošo pieprasījumu pēc darbaspēka tīru un inovatīvu tehnoloģiju, energoefektivitātes, atjaunojamo energoresursu, ēku renovācijas un enerģijas uzkrāšanas jomā; šajā sakarībā norāda uz neto nulles emisiju industrijas akadēmiju nozīmi; uzsver, ka ir jāiegulda zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas (*STEM*) izglītībā, lai atbilstu darba tirgus prasībām un veicinātu ES inovācijas potenciālu; uzsver, cik svarīgi ir apspriesties ar visiem sociālajiem partneriem, lai apzinātu prasmju trūkumu un izstrādātu politikas instrumentu kopumu tā novēršanai;

Enerģētikas politika

123. ar bažām norāda, ka pēdējos gados visā pasaulē ir strauji palielinājušās subsīdijas fosilajam kurināmajam ([37]); pauž nožēlu, ka fosilā kurināmā subsīdijas Eiropas Savienībā kopš 2008. gada ir saglabājušās stabilas aptuveni 55-58 miljardu EUR apmērā gadā un 2022. gadā ir palielinājušās līdz 123 miljardiem EUR; šajā sakarībā norāda, ka pašreizējās investīciju tendences nav saskaņotas ar līmeni, kas vajadzīgs, lai pasaule sasniegtu mērķus, par kuriem vienojās COP28, proti, trīskāršot atjaunīgo energoresursu jaudu un divkāršot energoefektivitātes uzlabojumu tempu, un ka pašreizējos ikgadējos izdevumus atjaunīgās elektroenerģijas ražošanai, tīkliem un uzkrāšanai 2030. gadā ir nepieciešams divkāršot ([38]);

124. uzsver neizmantoto ģeotermālās enerģijas potenciālu sniegt būtisku ieguldījumu Parīzes nolīguma un ES enerģētikas politikas mērķu sasniegšanā; mudina Puses apmainīties ar paraugpraksi, tehnoloģisko zinātību un ģeotermālo tehnoloģiju pētniecības un inovācijas rezultātiem;

125. atgādina par enerģētikas aspektiem, kas izriet no pirmās globālās izsvēršanas rezultātiem saskaņā ar AAE konsensu, jo īpaši pāreju no fosilā kurināmā, lai līdz 2050. gadam panāktu siltumnīcefekta gāzu neto nulles emisiju līmeni, ievērojot zinātnes atziņas, trīskāršojot atjaunīgās enerģijas jaudu visā pasaulē un divkāršojot globālo vidējo ikgadējo energoefektivitātes uzlabojumu tempu līdz 2030. gadam, un aicinājumu paātrināt īstenošanu un ieguldījumus tīrās, ilgtspējīgās, drošās un energoefektīvās tehnoloģijās un sistēmās; aicina pastāvīgi novērtēt progresu, kas panākts šo mērķrādītāju sasniegšanā;

126. norāda, ka ir vēlams noteikt papildinošu globālu mērķi līdz 2030. gadam seškārtīgi palielināt enerģijas uzkrāšanu enerģētikas nozarē līdz 1 500 GW un plašāk palielināt sistēmas elastību saskaņā ar mērķiem, par kuriem 2024. gada aprīlī vienojās G7 valstu enerģētikas ministri; uzsver, ka jāpievērš lielāka uzmanība tehnoloģiskiem risinājumiem, kuru mērķis ir samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas atmosfērā;

([37]) *IEA*, "*Fossil Fuels Consumption Subsidies 2022*", 2023. gada februāris.
([38]) *IEA*, "*World Energy Investment 2024: Overview and key findings*", 2024. gada jūnijs.

127. uzsver, cik svarīgi ir visā pasaulē samazināt metāna emisijas fosilā kurināmā piegādes ķēdēs, pārejot uz tīras enerģijas sistēmām, lai līdz 2030. gadam panāktu globālo metāna emisiju samazinājuma līmeni par 75 %, kā parādīts *IEA* scenārijā par neto nulles emisiju līmeņa sasniegšanu līdz 2050. gadam; aicina globālā metāna emisiju mazināšanas solījuma parakstītājas puses paātrināt rīcību metāna emisiju samazināšanai līdz 2030. gadam; norāda, ka ar Metāna regulu ([39]) tiek ieviesti globāli monitoringa instrumenti, lai palielinātu pārredzamību attiecībā uz metāna emisijām, ko rada naftas, gāzes un ogļu imports Eiropas Savienībā, un nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem ES un trešo valstu operatoriem, vienlaikus ņemot vērā piegādes drošību;

128. uzsver, ka klimata pārmaiņas un ekstrēmi laikapstākļu notikumi arvien smagāk ietekmē mūsu energosistēmas, tostarp hidroenerģijas ražošanu, bioenerģijas ieguvi, termoelektrostaciju efektivitāti un apkures un dzesēšanas pieprasījumu; norāda, ka atjaunīgajai enerģijai bieži vien var būt atšķirīgs ražošanas līmenis, un uzsver nepieciešamību attīstīt uzglabāšanas jaudu;

129. uzsver padziļināto ES enerģētikas tiesību aktu pārskatīšanu saistībā ar paketi "Gatavi mērķrādītājam 55 %", kas tos ir saskaņojusi ar ES palielināto mērķrādītāju līdz 2030. gadam samazināt emisijas par vismaz 55 %, lai vēlākais līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti; uzsver, ka mūsu klimata mērķrādītāju un enerģētikas mērķrādītāju sasniegšana ir atkarīga no paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" efektīvas īstenošanas; uzskata, ka citām pusēm būtu jāveic līdzīgi un atbilstīgi centieni, ar ES pamudinājumu un sadarbībā ar ES;

130. aicina pieteiktajā tīrās rūpniecības kursā — partnerībā ar rūpniecību, sociālajiem partneriem, finanšu iestādēm un visām ieinteresētajām personām — nodrošināt rūpniecības konkurētspēju un uzlabot kvalitatīvas darbvietas ar nozaru un starpnozaru pasākumiem, nodrošinot vienkāršošanu, ieguldījumus un piekļuvi cenas ziņā pieejamai, ilgtspējīgai un drošai energoapgādei un izejvielām, lai atbalstītu mūsu rūpniecības nozares to virzībā uz klimatneitrālu nākotni ar ekonomisko pamatojumu;

131. uzsver energoefektivitātes, atjaunīgo energoresursu, diversificētas energosistēmas un mazoglekļa enerģijas avotu centrālo lomu pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku; tomēr atzīst, ka ir svarīgi — kā ES to ir darījusi paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" ietvaros — saskaņot atjaunīgo energoresursu un energoefektivitātes politiku un pasākumus, lai vēlākais līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti un lai ievērotu Parīzes nolīgumu, izmantojot iespēju, ka pašlaik samazinās atjaunīgās enerģijas un enerģijas uzkrāšanas tehnoloģiju izmaksas; šajā sakarībā atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemta steidzama un mērķtiecīga elektroenerģijas tirgus modeļa reforma, kuras mērķis cita starpā ir veicināt atjaunīgo energoresursu ražošanu, dot iespējas patērētājiem un aizsargāt patērētājus, un samazināt patērētāju un uzņēmumu enerģijas rēķinu atkarību no īstermiņa cenu svārstībām;

132. atgādina par Savienības apņemšanos ievērot principu "energoefektivitāte pirmajā vietā", kurā ņemta vērā izmaksu efektivitāte, sistēmas efektivitāte, uzglabāšanas jauda, pieprasījuma elastīgums un piegādes drošība;

133. uzsver, ka ir vajadzīgas ievērojamas publiskās un privātās investīcijas ES energotīklā un ar to saistītajā infrastruktūrā, lai varētu tos modernizēt un paplašināt un turpmāk elastīgi integrēt atjaunīgos energoresursus, energoefektivitātes pasākumus un uzglabāšanas risinājumus, lai iedzīvotājiem un rūpniecībai nodrošinātu tīru, pietiekamu, drošu un cenas ziņā pieejamu enerģiju; jo īpaši uzsver nepieciešamību modernizēt ES elektroenerģijas tīklu, lai pielāgotos ievērojamam atjaunīgo energoresursu jaudas pieaugumam, ražošanas mainībai, mainīgiem elektroenerģijas plūsmas modeļiem visā Eiropā un jauniem pieprasījumiem; atgādina, ka ir svarīgi likvidēt šķēršļus, tostarp sarežģījumus atļauju piešķiršanas procesos elektroenerģijas infrastruktūrai, lai vēl vairāk integrētu dalībvalstu energosistēmas, kas palielinās Savienības potenciālu tīras enerģijas ražošanā, un ka ir svarīgi veicināt starpsavienojumu izvēršanu; uzsver, ka dalībvalstīm līdz 2030. gadam ir jāsasniedz elektroenerģijas starpsavienojumu 15 % mērķrādītājs;

134. uzsver, ka, lai vēlākais līdz 2050. gadam panāktu globālo siltumnīcefekta gāzu neto nulles emisiju līmeni, būs vajadzīgas koordinētas globālas darbības un ka jaunattīstības valstīm būs vajadzīga starptautiska palīdzība, lai īstenotu zaļo pārkārtošanos; uzsver, ka ir svarīgi uzlabot ciešu pārrobežu sadarbību un paraugprakses apmaiņu ar starptautiskajiem partneriem politikas veidošanas jomā un zinātnes un tehnoloģiju nodošanas jomā;

([39]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1787 (2024. gada 13. jūnijs) par metāna emisiju samazināšanu enerģētikas sektorā un ar ko groza Regulu (ES) 2019/942, OV L, 2024/1787, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj.

135. uzsver, ka ir jāveicina partnerības ar trešām valstīm attiecībā uz enerģētikas politikas ārējo dimensiju; norāda uz ES centieniem veidot enerģētikas alianses ar ilgtspējīgas attīstības perspektīvu;

136. norāda uz COP28 uzsākto deklarāciju ([40]), ko uzsāka vairāk nekā 20 valstis, to vidū 12 ES dalībvalstis un Ukraina, lai līdz 2050. gadam trīskāršotu globālo kodolspēju;

137. uzsver, ka sekmīgā globālajā enerģētikas pārkārtošanā iedzīvotājiem un vietējām kopienām jābūt centrālajai lomai, un uzsver īpašos šķēršļus, ar kuriem tiem nākas saskarties, lai piekļūtu finanšu instrumentiem un publiskajam un privātajam kapitālam; uzsver, cik svarīgi ir ES tiesību akti, kas nosaka regulējumu viņu atjaunīgās enerģijas ražošanai, pašpatēriņam, uzkrāšanai un pārdošanai, kā arī reaģēšanai uz pieprasījumu un energoefektivitātes pakalpojumu piedāvāšanai iedzīvotājiem, kā arī citām struktūrām; uzsver, ka ES tiesību aktu kopums ir laba prakse, kuru var nodot starptautiskajiem partneriem, kas cenšas paātrināt ekoloģisko pāreju sociāli taisnīgā un demokrātiskā veidā;

Pētniecība, inovācija, digitālās tehnoloģijas un kosmosa politika

138. atzinīgi vērtē Copernicus programmas un jaunā ES Zemes novērošanas zināšanu centra nozīmi zemes, atmosfēras un jūras vides monitoringā; uzsver satelītnovērošanas spēju nozīmi, lai uzraudzītu, modelētu, prognozētu un atbalstītu politikas veidošanu attiecībā uz klimata pārmaiņām, tostarp veiktu metāna emisiju, superemisijas notikumu un oglekļa piesaistītāju monitoringu; uzsver, ka ir jāveicina kopīgas pētniecības programmas, lai izstrādātu tehnoloģijas un infrastruktūru, kas pievēršas gan kosmosa jomai, gan klimata aizsardzībai; uzsver publiskā un privātā sektora partnerību nozīmi, lai veicinātu sadarbību starp valdību un komerciālām kosmosa aģentūrām; uzsver, ka ir jāpanāk patiesa ES stratēģiskā autonomija satelītu jomā un jāturpina ieguldīt kosmosa ekonomikā;

139. atgādina, cik svarīgs ir pētniecības un inovācijas ieguldījums Parīzes nolīgumā noteikto mērķu un Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanā; uzsver, ka lielākā daļa pētniecības un inovācijas, kas vajadzīga, lai līdz 2050. gadam panāktu neto nulles emisiju līmeni, mums vēl ir jāveic; pauž nožēlu par to, ka ES joprojām nav sasniegusi savu ilglaicīgo mērķi katru gadu 3 % no IKP ieguldīt pētniecībā un izstrādē, un aicina izstrādāt jaunas pieejas rūpnieciskās pētniecības un izstrādes izdevumu palielināšanai;

140. šajā sakarībā jo īpaši atzinīgi vērtē pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" un tās partnerību, piemēram, kopuzņēmumu un Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta zināšanu un inovācijas kopienu, lomu publiskā un privātā sektora sadarbības veicināšanā ar mērķi palīdzēt panākt klimatneitralitāti un zaļo pārkārtošanos, vienlaikus nodrošinot, ka inovācijas ir ilgtspējīgas, pieejamas, piekļūstamas un cenas ziņā pieņemamas visiem;

141. uzsver, ka ir jāpiesaista vairāk gan valsts, gan privātie ieguldījumi jaunu ilgtspējīgu tehnoloģiju pētniecībā, inovācijā un ieviešanā, tostarp darbietilpīgās nozarēs, un esošo un, ja nepieciešams, jaunu infrastruktūras tīklu un projektu modernizācijā, kuri sekmē Eiropas zaļā kursa un Parīzes nolīguma mērķu sasniegšanu;

142. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt saskaņotību un konsekvenci, piedāvājot tīru un inovatīvu tehnoloģiju veicināšanas stimulus, lai sasniegtu 2030. un 2050. gada mērķus, pievēršoties jau nobriedušu tehnoloģiju ieviešanai, kā arī ieguldījumiem jaunās tehnoloģijās, kuras, iespējams, būs jāizstrādā, lai sasniegtu Savienības klimatneitralitātes mērķi vēlākais līdz 2050. gadam;

143. uzsver, ka ES ir jāsadarbojas tehnoloģiju, rūpniecības un inovatīvās zinātnes pētniecībā, lai palīdzētu sniegt nozīmīgu ieguldījumu Parīzes nolīguma īstenošanā; prasa īstenot paziņoto Eiropas dzīvības zinātņu stratēģiju; aicina Komisiju veicināt stratēģiskas pētniecības partnerības, lai nodrošinātu Eiropā vienlīdzīgus konkurences apstākļus;

([40]) Ministru deklarācija par kodolenerģijas jaudas trīskāršošanu, parakstīta 2023. gada 2. decembrī.

144. uzsver, ka digitalizācija ir viens no galvenajiem faktoriem, kas veicina energosistēmu integrāciju, jo tā var nodrošināt dinamiskas un savstarpēji saistītas energonesēju plūsmas, ļaut savstarpēji savienot daudzveidīgākus tirgus un sniegt vajadzīgos datus, lai saskaņotu piedāvājumu un pieprasījumu un optimizētu tīklu pārvaldību; uzsver digitālo tehnoloģiju potenciālu energoefektivitātes palielināšanā un tādējādi kopējo SEG emisiju samazināšanā, vienlaikus atzīstot, ka ir nepieciešams steidzami pieņemt ilgtspējīgu praksi, lai līdz minimumam samazinātu digitalizācijas un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozares, jo īpaši datu centru un citas datošanas infrastruktūras, arvien lielāko oglekļa un resursu pēdu; atgādina par ES mērķi padarīt datu centrus klimatneitrālus un energoefektīvus ne vēlāk kā līdz 2030. gadam atbilstoši savai digitālajai stratēģijai;

Eiropas Parlamenta loma COP29

145. uzskata, ka Parlamentam vajadzētu būt neatņemamai ES delegācijas daļai COP29, ņemot vērā to, ka tam kā vienam no ES likumdevējiem ir jāsniedz piekrišana starptautiskiem nolīgumiem un tam ir nozīmīga loma Parīzes nolīguma īstenošanā ES teritorijā; tāpēc sagaida, ka Parlamenta pārstāvjiem tiks atļauts piedalīties ES koordinēšanas sanāksmēs COP29 Baku, kā arī tiks nodrošināta piekļuve visiem sagatavošanās dokumentiem; apņemas rīkoties neatkarīgi un bez interešu konfliktiem;

°
° °

146. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, kā arī ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām sekretariātam ar lūgumu to izplatīt visām Konvencijas pusēm, kas nav ES dalībvalstis.